

הבית החכם

ירושלמים לומדים ומחכימים

חוברת למידה לבנים כיתות ז'-ח'
ניסן תש"פ

**ילדי ירושלים היקרים
שלום וברכה,**

ראשית, אני רוצה לומר לכם שאני עוקב אחריכם מרחוק- ומעריך אתכם. מעריך אתכם על ההתמודדות שלכם, על הגבורה שאתם מגלים, על אורך הרוח והסבלנות, ועל כך שלמרות הקשיים אתם שומרים על הכללים הכל-כך חשובים לבריאות של כולנו.

אלו ימים לא קלים.

העולם כולו סוער, כולנו חוששים, דואגים, נתונים תחת מגבלות לא פשוטות, וגם העתיד לוט בערפל.

אני בטוח שלא קל לכם, ילדי ירושלים האהובים.

אני רוצה לגלות לכם סוד: לאף אחד לא קל בימים אלה.

אבל הכח שלנו הוא בערבות ההדדית, בנתינה, ביכולת שלנו להיות ביחד גם שהזמנים קשים ומבלבלים.

ירושלים באלפי שנות קיומה עברה סערות רבות, משברים ואתגרים, מכולם היא יצאה חזקה יותר.

העיר הקדושה הזו, אליה נשאו אבותינו את עיניהם במשך אלפי שנים, נמצאת בתנופה אדירה, בכל התחומים, ואני בטוח שיחד נעבור את המצב הקשה הזה ונמשיך לבנות ולפתח את ירושלים שתהיה מוכנה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

אני בטוח שכבר בתקופה הקרובה נזכה לראות שוב את חזון הנביא: "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת עֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מְשַׁעֲנֵתוֹ בְּיָדוֹ מִרְבַּי יָמִים וּרְחֹבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ יְלָדִים וְיִלְדוֹת מְשֻׁקִּים בְּרַחֲבֹתֶיהָ" מתממש לנגד עינינו.

חשוב לי שתדעו, אני כראש העיר והעירייה כולה חושבים עליכם יומם וליל. אנחנו מודעים היטב לקשיים ועושים כל מה שאנחנו יכולים בשביל להקל עליכם ועל ההורים שלכם להתמודד עם הסיטואציה הלא פשוטה שנכפתה עלינו בשבועות האחרונים.

החוברת שלפניכם, היא חוברת ראשונה בסדרה.

היא כמו עוד שלל פעילויות שאנחנו מתכננים בקרוב, נועדה לעזור לכם להעביר את הימים הארוכים בשגרה בהנאה. לתת לכם קצת הפוגה מהמתח ולהעשיר את הידיעות שלכם בשלל נושאים. תמצאו פה חומרים לימודיים העוסקים בפסח, בניקיון, באתגרים מחשבתיים ועוד שלל נושאים שיסייעו לכם להעביר את היום בצורה חווייתית ומאתגרת.

בימים הקרובים אנחנו מתכננים להמשיך בפעילות הזו.

לדאוג לכם לעוד ועוד משימות וחומרים חווייתיים ומשמחים, בכדי שהתקופה הקשה הזו תעבור ונצא ממנה כאמור חזקים יותר ומאוחדים יותר.

אני קורא לכם להיעזר בחוברת, לענות על השאלות והחידות ולתת לאבא ואמא אפשרות להתכונן לחג הפסח. אשמח מאד אם תכתבו לי מה דעתכם על החוברת, ובכלל, אם יש לכם הצעות מכל סוג שהוא אתם תמיד יכולים לכתוב לי מכתב אישי, לראש העיר, כיכר ספרא, קומה שש.

אני מבטיח לקרוא כל מכתב שלכם בתשומת לב.

תהיו חזקים, אני איתכם, יחד, בעזרת ה', נעבור את זה בהצלחה.

**שלכם, האהבה גדולה
משה ליאון
ראש העיר**

מה בחוברת?

דבר ראש העיר

.....

דברי העיריה

.....

המשפחה שלנו

.....

המומחים של הבית

שער אקטואליה

.....

גם בבית מוכנים לחג

שער לימודי הקודש

.....

לומדים בבית

שער בית הספר

.....

הקו החכם

פעילות טלפונית

.....

החכם של הבית

שעשועונים ופעילויות

.....

דפי גזירה ועבודה

.....

תלמידים ותלמידות יקרים,

“עת צרה היא ליעקב וממנה ניוושע”

הימים הללו שבין פורים לפסח הינם ימים מיוחדים, כידוע בפורים זכינו לנס שבו ראו עם ישראל את הנהגת והשגחת ה' בהסתר פנים ובפסח זכו עם ישראל לראות את השגחת ה' בגלוי עד אשר הצביעו כל עם ישראל באצבע, זה קלי ואנוהו-אצבע אלוקים היא.

אנחנו נמצאים היום במצב מורכב. מצד אחד חשש גדול הסתרה שמלווה אותנו שאף אחד לא יודע מה ילד יום ומצד שני אמונה גדולה והבנה של כולם שמי שמנהל את העולם כולו, הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו.

החשש מהמצב מחייב אותנו להיות זהירים מאד בכל ההוראות והסייגים שהאחרים ואנשי המקצוע מורים לנו ופסקו כבר גדולי ישראל שליט"א על החובה לשמוע לכל כללי הזהירות.

האמונה בהקב"ה מחייבת אותנו לשפר ולשנות מהרגלנו ולהתאמץ להיות טובים יותר. רבותינו גדולי הדור שליט"א הורו לנו להתחזק בעיקר בלימוד התורה, בשמירת הלשון, במידת הענווה, בהעברה על המידות ולדון כל אדם לכף זכות. ובימים אלו של קירוב הלבבות נזכה לסייעתא דשמיא מיוחדת לקיים את הנאמר.

גם בימים אלו, אנו יחד עם ראש העיר והנהלת העיר עושים הכל כדי לתת את מירב הסיוע, התמיכה והעזרה לכם.

לכן על מנת לאפשר לכם להמשיך ללמוד ולהשכיל גם בימים אלו ה שאתם בבית. הכנו עבורכם חוברת לימודית מלאה ועשירה בתוכן לימודי עם מגוון גדול ויצירות רבות עליו תוכלו לשקוד בהנאה ובהצלחה רבה.

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, ונזכה בעז"ה בקרוב להתגלות כבוד ה' יתברך עלינו, בגאולה שלימה במהרה בימנו, אמן.

אסיים בתפילה להקב"ה שנזכה בקרוב לברכה שהבטיח לנו הקב"ה ביציאת מצרים "כל המחלה אשר שמת בי מצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך"

בברכת "והסירותי מחלה מקרבך"

המצפה לשיטת ה'

ישראל קלרמן
סגן ראש העיר ירושלים
ומחזיק תיק משאבי חינוך חרדי

ילדי ירושלים היקרים,

אנו בעיריית ירושלים רוצים לגדל ילדים חולמים, סקרנים, בעלי דמיון ויצירתיות מתוך אמונה כי עידוד לערכים אלו יצמיחו דור איכותי, וקהילה חזקה.

ימים לא פשוטים עוברים על כולנו. מתוך אחריות לשמירה על בריאות הציבור, הוחלט להשבית את הלימודים בכל מוסדות החינוך בעיר עד להודעה חדשה.

אתם, ילדי ירושלים, מלאים בחוסן, וחוזקה ומסגולים לעבור את הימים הללו בגבורה. על מנת לסייע לכם לעבור את השעות הרבות בתוך הבית עם ההורים, אחיכם ואחיותכם, אנו מגישים עבורכם בחוברת זו פעילויות מגוונות כתחליף ללימודים בתלמוד תורה ובבית הספר, המיועד לכל הגילאים.

הפעילות שאנו מובילים בעיריית ירושלים למענכם, יצרה את בנייתה של חוברת הפעלה מושקעת ובה מערך רחב ומגוון של לימודים והעשרה עצמית לימים אלו בהם אתם שוהים בביתכם.

אני מזמין אתכם להצטרף בחוברת זו להנות מרגעים של הנאה ולמידה עצמית.

מוסדות החינוך החרדים בעיר מספקים מענה לכל אוכלוסיית התלמידים מהגן ועד לישיבה והסמינר.

אגף חינוך חרדי פועל מזה שנים ליצירת אפקט קידום כולל עבור תלמידי העיר ירושלים. אני מאמין כי ביכולתם של כל ילד וילדה להגיע להישגים אישיים ולממש את הפוטנציאל הגלום בהם ולכן, אנו פועלים לתת מענה ייחודי לכל תלמידי העיר על פי צרכיהם תוך שיפור מתמיד ושאיפה למצוינות פדגוגית, חברתית וערכית ואנו מחויבים להעניק לכל תלמיד ארגז כלים אישי ומיטבי.

אני מאחל לכם שתהנו ממגוון האירועים והפעילויות לכל המשפחה שהעירייה מארגנת עבורכם. אני מברך אתכם בימים בטוחים ומהנים, והכי חשוב שתשמרו על עצמכם.

בברכת 'והסירותי מחלה מקרבך', ובתפילה לבורא עולם שנעבור את הימים הללו בקלות ובבריאות איתנה.

פעילות אנפה וברוכה

אברהם בצלאל
סגן ראש העיר ומחזיק תיק חינוך

הורים יקרים,

ניחוחות האביב המוכרים והאהובים המביאים עימם בכל שנה את קולות ההכנה לחג הפסח, ועימם את קול פעמי הגאולה, מלווים השנה בהמולה רבה מהרגיל.

ילדיכם שוהים זמן רב מחוץ למסגרת הבית-ספרית הרגילה והמוכרת. היציאה החיונית לילדים מוגבלת מאוד, ואתם נדרשים לאתגר של העסקת הילד בין כותלי הבית. בדור בו ילדינו רגילים לאינספור גירויים, חוויות וריגושים במסגרת בית הספר היומיומית, מתברר כי הדבר מאתגר שבעתיים.

המרחב הביתי שהפך באחת לבית ספר רב-גילאי, למקום כינוס ומפגש, כיתת לימוד ומגרש משחקים, חדר מורים וחדר אוכל, בנוסף על תפקודיו הרגילים - קורא לכם לחשוב כובעים חדשים אשר אינכם מורגלים בהם בדרך כלל.

אתם בוודאי מתפללים ומייחלים להעניק לילדכם את תחושת הביטחון המתבקשת לנוכח שינוי הסדרים והזמנים. סדר יום יציב ורוגע פנימי. אתם עושים כל שידכם מגעת, ומקווים שהבית, למרות מתכונת החירום, יהיה ויישאר - אותו בית איתן ומגונן לשהות בו תמיד.

אנו בטוחים כי חוברת הלמידה "הבית החכם" המוגשת לפניכם, תסייע בידכם בהתמודדות במערכה הרב-גונית, ותתרום לאווירה החיובית בביתכם, באשר היא מספקת תכנים איכותיים ומשיבי נפש המוגשים בעניין ובצבע.

אנו מאחלים לכם, כי תצלחו ימים אלו בבריאות איתנה, בעוז, בתעצומות ובשלווה, והם יצרבו בתודעתכם, ובתודעת צאצאיכם, כימים של צמיחה משותפת, למידה מחכימה, וביתיות שמנצחת מעל הכל.

בתפילה ובברכה
לשזרה אמונת ובריאה,
וחז פסח אה וכשר!
מערכת "הבית החכם"

• החוברת בפיקוח רבנים ואנשי חינוך •

ילדי ירושלים היקרים והאהובים,

בימים אלו בהם השתנתה השגרה בה הורגלתם ואנו נמצאים במציאות לא פשוטה ולא מוכרת בעקבות התפשטות נגיף הקורונה. שמחתי לשמוע כי הנכם זהירים ושומרים על ההוראות על מנת שסביבתנו תישאר נקייה ובריאה. חשבנו עליכם באגף חינוך חרדי בעיריית ירושלים והכנו עבורכם חוברת לימודית עשירה בתוכן העוסקת במגוון רב של תחומים.

ילדים יקרים, כל יום לאחר שאתם מתפללים ולומדים מחכים לכם אתגרים רבים בחוברת הלמידה שקיבלתם לביתכם, החוברות מותאמות לפי גילאים ולכל ילד או ילדה יש חוברת פרטית אישית משלהם.

אגף החינוך החרדי עמל כל העת לספק מענה לצרכי מוסדות החינוך הן בתחום הפיזי והן בתחום הפדגוגי וכעת במצב במיוחד בו אנו נמצאים כשמוסדות החינוך אינם פועלים באופן זמני, אנו עושים הכל על מנת שתמשיכו בלמידה ותגיעו מוכנים לחג הפסח מתוך ידיעה בנושאי ובהלכות החג ובליל הסדר לא יורגש עליכם כלל שאתם כבר תקופה לא במסגרת לימודים.

חשוב לי שתדעו ילדים יקרים כי בזכות כמה אנשים נפלאים הצלחנו להוציא לאור את מיזם חוברות הלמידה הללו ועל כך אני מבקש להודות להם, בראש ובראשונה לראש העיר מר משה לאון שביקש ממני באופן אישי להוציא את הפרוייקט לאור, דחף, עודד ועמד מקרוב לוודא שתהיה למידה בחוברות בזמן שמוסדות החינוך סגורים. תודה נוספת למחזיקי תיקי החינוך ומשאבי חינוך סגני רה"ע הרב אברהם בצלאל והרב ישראל קלרמן על תמיכתם עזרתם וסיועם. תודה מיוחדת לגב' שרי פישר מנהלת תכניות חינוכיות במנח"ח שעמלה במסירות אין קץ, שעות רבות, ימים ולילות עד שמוצר מוגמר זה הגיע לידכם. תודה כמובן לגורמי המקצוע המלווים את האגף דרך קבע מר אביב קינן ראש מנהל החינוך ומר יואב זמרון סגן ראש המנהל ואחראי תחום פדגוגיה.

בתפילה לבשורות טובות ולחזרה מהירה לשגרה.

ושנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבנין ביהמ"ק השתא במהרה בימינו אמן

בברכת פסח כשר וטוב

שמואל גרינברג
מנהל האגף לחינוך חרדי
עיריית ירושלים

האחריות של הבית

תלמיד יקר,

כתלמידים, אנחנו פעמים רבות חולמים על מעט חופשה. האם גם החופשה הנוכחית ממלאת אותך בתחושת שחרור כה גדולה...?
אינך חייב לענות בקול. כי אם משעמם לך - אתה לא הילד היחיד ברחבי ירושלים שזה קורה לו.
כולנו באותה סירה.
יצאנו לחופשה בלתי מתוכננת בה כולנו משתדלים לקבוע עיתים לתורה, למלא את זמנינו בתעסוקה חיובית, ולשמור על מוראל גבוה.
האם זה קל? לא תמיד.
הבית צפוף. הבלגן חוגג. ואין כל כך לאן לצאת.
פתאום תלמוד התורה נראה מקום נחשק כל כך ללכת אליו, לפגוש את הרבי ואת החברים וללמוד ביחד...
אולי נדמה לך שאתה לבד בבית. אולם ההיפך הוא הנכון.
אמנם את בודד מחברך, אבל אתה ביחד עם בני המשפחה.
אכן, בימים אלו אתה נדרשת לגלות המון סבלנות, אורך רוח, ונחמדות לכל בני הבית. להושיט יד מסייעת, לוותר, להזהר ממריבה ולהתגבר.
כדי לנצל את הזמן באופן מיטבי ומועיל, בחרנו לצאת לחווית למידה משפחתית ומחכימה. אתה נקרא בשמחה להצטרף אלינו. הנאתך מובטחת

יעקב היה חולה בקורונה כבר שש עשרה פעמים. כלומר, לדעתו.

אם סופרים את כל הפעמים שהוא חליט שהוא חולה זה בעצם יותר ממש עשרה, אבל הפעמים שהוא שכנע את כולם שהוא חולה זה בסביבות שש עשרה.

כל פעם שמנו את מספר החולים באיטליה, בארצות הברית או בארץ, הוא נהיה חולה בקורונה.

כל פעם שמישהו השתעל או התעטש, הוא נהיה נדבק בקורונה.

ואם הוא היה זה שהתעטש או השתעל, אז בכלל, הוא היה בטוח שהוא על סף סיפו של בית חולים.

אבל האמת היא שלמעשה, הוא היה בריא וחזק, ובן חמש עשרה, והכל היה מחשבות שווא. עניין פסיכולוגי.

באותו יום היה מצב הרוח שלו רע עוד יותר. "יעקב, אני רוצה שתלך בזהירות למרכול".

"אמא! נדהם יעקב, "אני יכול להידבק!"

"לא ולא. אם תישמע להוראות - תשים מסכה וכפפות ותתרחק מכל אדם שני מטר, לא תידבק בעזרת השם".

"אבל אני... אני מצונן", קינח יעקב את אפו בקול גדול.

"יעקב היקר", אמרה אמא והרימה את קושקוש התינוק שלא הפסיק לילל במיטתו, "אני זקוקה לעזרתך. אחד מאיתנו יצטרך לצאת ולהביא כמה מצרכים דחופים מהסופר. מה זה משנה מי?"

"נכון. באמת זה לא משנה", מלמל יעקב במרמור. הוא קרא ושמע הכל על הוירוס המדבק מאד, "הרי אם מישהו פה יידבק, כל בני הבית יידבקו".

"אז קדימה", אמרה אמא. "שים כפפות, שים מסכה וקח את כרטיס האשראי שלי ואת הרשימה שיש על המקרר".

בצער רב וביגון קודר, יצא יעקב מן הבית, מסכת הגנה על פיו ועל אפו, וכפפות על כפות ידיו.

הוא קיווה שלא יהיו עוד אנשים ברחוב מלבדו, אבל התבדה. הוא התכרבל במעילו וניסה להתרחק ככל יכולתו מכל אדם שחלף ברחוב.

האמת היא, שרוב האנשים לא היו מעוניינים להתקרב לאף אחד. כל אחד השתדל להיות בתוך עצמו ולהגיע כמה שיותר מהר.

אנשים פעלו לפי הכללים.

אבל יעקב לא היה מרוצה. הוא לא רצה לראות אנשים ברחוב. הוא רצה להיות לבד, שאף אחד לא ידביק אותו בקורונה.

המרכול גם לא עשה לו טוב.

יותר מידי אנשים הסתובבו שם לדעתו.

הוא התפתל בזהירות בין המדפים והכניס לעגלה כל מה שאמא ביקשה: שמן, מגבונים, חלב, יוגורט.

הוא הכניס הכל לשקיות, שילם וטס משם.

"יופי", הוא הניח את השקיות על הרצפה ורץ לשטוף ידיים באלכוהול, "עכשיו אני בטוח שנדבקתי".

"אתה לא", אמרה אמא בשלווה. "ותודה רבה, הצלת אותי, אני רוצה להתחיל להכין צהריים".

הוא רצה להיכנס לחדרו, לסגור את הדלת ולחשוב מחשבות איומות ולרחם על עצמו, אבל אז, קראה נעמה אחותו מהסלון: "אנחנו משחקים פה מונופול, רוצה?"

הוא הציץ עליהם, הם ישבו כמו ילדים טובים על יד השולחן בסלון, נעמה, התאומים פסח ודיצה, ועל השולחן היה המונופול מסודר להתחיל לשחק בו.

משהו בו רצה להצטרף למשחק.

"מאיפה המונופול?", שאל יעקב בחשדנות. המונופול שהיה להם פעם התבלה, ובדיוק השבוע ניקו לפסח את ארון המשחקים והשליכו אותו לפח.

"מלוסטיגו!", צהלה דיצה, "הם העבירו לנו אותו בחבל דרך הסל במרפסת".

מערך שלם ומתוחכם של חבלים, סלים ודברי דואר, התחולל בין מרפסות כל השכנים. אנשים מצאו דרכים יצירתיות להעביר דברים זה לזה בלי להיפגש.

"רגע!", בירר יעקב, "נגעו בזה רק עם כפפות?"

"כן!", אמרה נעמה, עליזה. היא הייתה ההפך הגמור מיעקב בענייני פחדים ופוביות.

"בוא, רוצים להתחיל".

יעקב התלבט. מחד הוא מאוד רצה לשחק עם אחיו ולשכוח מהצרות, ומאידך הוא לא ממש סמך על השיטה הזו של החבלים והסלים. מי יודע מי נגע בזה?

לבסוף מצא פתרון. הוא לקח מגבון מחטא והחל לעבור איתו על המשחק, קלף קלף.

האחרים חיכו בסבלנות, הם ידעו שזה התנאי שהוא ישחק איתם, והם מאוד רצו שהוא יצטרף למשחק.

המשחק היה מרגש יותר כשגם יעקב הצטרף.

שעה ארוכה שיחקו הילדים. בניינים נקנו ונמכרו, ערים הוחלפו, כספים החליפו בעלות, עד שאמא קראה להם לאכול.

"היה כיף, המשחק, תודה שהצטרפת", אמרה נעמה.

"תודה שנתתם לי לקנות את הבית בפתח תקווה", צייצה דיצה.

"יו, אתם כאלו מנומסים", רטן יעקב והלך לחדרו.

אמא הסתכלה על הילדים שלה וחייכה. הם נטלו ידיים באופן מסודר ואז באו והתיישבו סביב שולחן האוכל במטבח, אף אחד לא התלונן, ייבב או משך לאחתו בשיער כמו שהיה בימים אחרים.

הילדים פשוט השתדלו כולם לשמור על שקט ושלווה בימים האלו.

הם ידעו, אינסטינקטיבית, שאם הם רוצים לחיות נורמלי במצב החדש והלא פשוט הזה של משפחה שלימה בבית כל הזמן כל הזמן, כל אחד יאלץ להיות קצת יותר טוב מתמיד. לא להתלונן. להשתדל לעזור.

אחרי שכולם אכלו יפה, הם עזרו לאמא לפנות ולשטוף כלים.

ימות המשיח, חשב יעקב לעצמו בציניות, ולא ממש חש מאושר.

*

"יעקבלה", אמר אבא שחזר בערב ושמח לראות את בנו רוכן על גבי ספר ולומד. "איזה נחת, כל הכבוד".

"הוא ילד טוב?", בירר פסח, "תדע שכולנו היינו ילדים טובים".

"אתם באמת ילדים טובים", אמרה אמא, "אבא, כולם פה מתנהגים למופת".

"זה מרוב שאנחנו מפחדים", אמרה דיצה, שהייתה אמנם קטנה, אבל היה לה שכל גדול.

אבא צחק, "אין ממה לפחד, דיצהלה, את יודעת?"

"מהקורונה!", הסביר פסח הקטן, "לא מדברים אחרים".

"גם מהקורונה", אמר אבא, "הקדוש ברוך הוא משגיח עלינו כמו אבא טוב ואוהב".

"אז למה אנחנו בבתים, ככה?", הקשתה דיצה.

אבא הסביר לקטנים מה זה נקרא השתדלות ואז הלך להשכיב אותם לישון בעוד אמא טורחת ומכינה לו ארוחת ערב טריה.

"למה יעקב נראה מוטרד?", שאל אבא את אמא, "הוא שוב חלה בקורונה לדעתו?"

אמא צחקה.

היא ספרה לו על היום הארוך של יעקב ועל פחדיו.

"הוא מתעצבן שכולם טובים מידי. זה לא נראה לו טבעי".

"אני אדבר איתו", אמר אבא.

הוא הלך והתיישב ליד יעקב שישב מול הסטנדר מהרהר ולא מצליח להתרכז.

"הכל השתנה, אה?!", אמר לו.

"לגמרי!", הסכים יעקב, "כולם פה נופת צופים, עליזים ומאושרים. אף אחד לא מבין שאנחנו במלחמה".

"אנחנו באמת במלחמה", אמר אבא. "ואולי בלי להבין, הם מתנהגים בדיוק כמו שצריך להתנהג במלחמה".

"איך?"

"ברוך השם, אתה לא נולדת אל תוך מלחמות, כמו שאני ובני דורי", אמר אבא, "אבל אתה יודע, אז, במלחמות ישראל, מה היה הדבר הכי בולט שקרה בעם?"

"מה?"

"האחדות הפתאומית. במלחמות, אנשים שוכחים את המלחמות הקטנות שלהם ומתרכזים בלהילחם באויב המשותף. אבל שים לב. פה זו לא בדיוק מלחמה, אבל זו כן. הכללים הם שונים. האויב הוא בלתי נראה ומי שצריך להתאחד הם אלו שנשארים בעורף".

"בבית", אמר יעקב בהבנה. "זה כאילו העורף, אבל בעצם... גם החזית".

"נכון", אמר אבא, "אז אדרבה. תחשוב כפול..."

יעקב חשב על זה קצת.

"אגב", חייך אבא, "נו, נדבקת בקורונה היום?"

"דווקא היום... נראה לי שלא", אמר יעקב וחייך גם הוא.

אלקטרוניקה

כולם מדברים על קורונה, אבל מה אתם באמת יודעים על המחלה הזאת?
 קורונה היא שם של נגיף. בלועזית קוראים לזה וירוס. האם אתם יודעים מה משמעות השם קורונה? רמז: ניתן היה לחשוב שזו מחלה של מלכים.
 משמעות השם קורונה הוא מלשון כתר, crown באנגלית, והסיבה היא שכאשר מסתכלים על הנגיף במיקרוסקופ, המראה שלו מזכיר כתר.

משימה

מהו נגיף?

מה הדבר הכי קטן שאתם מכירים?
 משימה (משאירים כאן ריבוע ריק, לא צריך ענק): ציירו כאן את הנקודה הכי קטנה שאתם מצליחים. נגיף, וירוס, הוא סוג של גולה קטנטנה שנדבקת לבני אדם. גולה בגודל שאינו נראה. היא אפילו יותר קטנה מהעיגול שציירתם! לעיתים הגולה הזאת, פוגעת בנו וגורמת לנו להרגיש לא טוב. מצורפת הגדרה מדעית של המושג, נסו להבין אותה:

נגיפים (וירוסים) הם גופיפים זעירים, קטנים בהרבה מהתאים המרכיבים את גוף האדם. הם מכילים מידע גנטי, לכן הם יכולים להתרבות, אבל לשם כך הם צריכים להיות בתוך גוף מאחסן. כאשר נגיף נכנס לגוף המאחסן, הוא מתחיל לפלוש לתאים שלו. הוא מזריק את המידע הגנטי שלו לתוך התאים, מה שגורם להם לייצר יותר עותקים של הנגיף. הנגיפים מתפשטים מתא לתא, וכך עלולים לחלות. עם זאת, לא כל הנגיפים מזיקים.
 חשוב לדעת! (סימון של חשיבות)
 ילדים אמנם לרוב לא מרגישים את המחלה, אבל הם יכולים לסחוב אותה ולהעביר אותה לאחרים בסביבתם. יש לכם סבא וסבתא? לאנשים מבוגרים, המחלה הזו עלולה להיות מסוכנת!

נגיפים עוברים מאחד לשני באמצעות מגע, או באמצעות הרוק שלנו. לכן, בתקופה הזו אנחנו נמנעים ממשגש קרוב עם אנשים שהם לא מהמשפחה הקרובה שלנו.

האם לדעתכם שמירה על הגוף היא מצווה מן התורה?
 קראו את דברי הרמב"ם בי"ד החזקה:

"כל ממשול שיש בו סכנת נפשות מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה שנאמר: 'השמר לך ושמור נפשך'
 הרמב"ם אומר שבמקום שיש בו סכנת נפשות, יש להזהר באופן מיוחד.
 תנו שתי דוגמאות למקרה שבו אנחנו עושים הרחקה על מנת להמנע מסכנת נפשות:

הקורונה, היא סכנת נפשות, לכן, במיוחד כיום, חובה עלינו לשמור על הגוף שלנו מכל משמר, לרחוץ ידיים בסבון ולהקפיד על שמירת הנקיון בבית ובגוף.

ילדים יקרים, הסבירו במילים שלכם מהי תשובת הרמב"ם ליעקב:

יעקב נכנס הביתה.
 אבא: יעקב, תשטוף ידיים בבקשה כשאתה נכנס הביתה
 יעקב: אבל אבא, קראתי שהקורונה לא פוגעת בילדים. מה אכפת לי להיות חולה?
 אבא: בוא, אני רוצה להראות לך קטע יפה של הרמב"ם, בוא תסביר לי בעצמך מה הוא אומר:
 "הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות וכל העובר עליהן ואמר הריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי בכך או איני מקפיד על כך מנין אותו מכת מרדות"

ילדים יקרים, כתבו במילים שלכם מהי תשובת המאירי לשאלתו של יעקב:

יעקב: אבא, אני מבין. אבל הרי למדנו בישיבה ש"התורה מגנא ומצלא" ובסך הכל את יומי אני משקיע בתורה ובתפילה, אז אני מוגן מהסכנות, לא?
 אבא: יעקב היקר, בוא נפתח ביחד את פירושו של המאירי על מסכת ברכות, תקרא מה הוא אומר:
 "לעולם יהא אדם נזהר שלא למסור עצמו לסכנות, ואל יסמוך על הנס שאינו יודע להיכן המאזנים מכריעות; כלל גדול אמרו השטן מקטרג בשעת הסכנה."

נסתק: קווא-קווא

בעמוד 81 בסוף החוברת מופיעה הדפסה של משחק קווא קווא.

מלאכה ראשונה: חיתוך

חתכו את ההדפסה בעזרת מספריים, השתדלו לעשות זאת מה שיותר מדויק.

מלאכה שנייה: קיפול

השתמשו בקווים הדקים המסמנים את מקומות הקיפול ונסו להיצמד אליהם. קפלו מדויק ככל האפשר והעבירו את האצבע על הקיפול בכדי ליצור קיפול חד ויפה.

שלבי הקיפול:

1. מקפלים את ריבוע הקווא-קווא לחצי. מהדקים את הקיפול.
2. מקפלים שוב לחצי. מהדקים את הקיפול.
3. פותחים. הופכים כך שהציור יהיה כלפי מטה.
4. מקפלים פינה אחת פנימה עד המרכז (משתמשים בסימן הקיפול שיצרנו בשלב 1 ו-2 בתור סימון).
5. מהדקים את הקיפול. ממשיכים ליתר הפינות.
6. הופכים כך שקיפולי הפינות יהיו למטה.
7. מקפלים את אחת הפינות פנימה עד האמצע. מהדקים את הקיפול.
8. מקפלים כך את יתר הפינות.
9. כעת מקפלים את הריבוע לשניים לרוחבו ומהדקים.
10. פותחים ומקפלים לשניים לאורכו ומהדקים.
11. משחילים את האצבעות ו... הופה! הקווא קווא כבר כאן.

תשובות:

(היי, לא להסתכל לפני ששיחקתם, אחרת מה הקטע?)

1. יום הנף | 2. שיר השירים | 3. כל החודש | 4. רבי אלעזר | 5. הזוהר | 6. רבי עקיבא, רבי טרפון, רבי אליעזר, רבי יהושע ורבי אלעזר | 7. עד סוף שעה רביעית | 8. שעורים

קראו את המדרש הבא על הלל הזקן:

'גומל נפשו איש חסד' (משלי יא, יז) - זה הלל הזקן.

הלל הזקן בשעה שהיה נפטר [=נפרד] מתלמידיו היה מהלך והולך.

אמרו לו תלמידיו: רבי להיכן אתה הולך?

אמר להן [הלל]: לעשות מצוה.

אמרו לו [תלמידיו]: וכי מה מצוה הלל עושה?

מסופר לנו כאן שהלל הזקן, הצדיק, הולך לעשות מצווה. איזו מצווה לדעתכם הוא הולך לעשות? כתבו שלוש אפשרויות: (מקום לכתוב)

קראו את המשכו המפתיע של המדרש:

אמר להן [הלל]: לרחוץ במרחץ.

אמרו לו [תלמידיו]: וזו היא מצוה?

אמר להן [הלל]: הן.

ומה אם איקוניות של מלכים [=הפסלים שבצורת המלכים] שמעמידין אותן בבתי תיאטריות ובבתי קרקסיות שלהן, מי שהוא ממונה עליהן מורקן ושוטפן, והן [=המלכות] מעלין לו סודרין [=משכורת], ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גדולי המלכות,

אנו שנבראנו בצלם ובדמות, דכתיב [=כמו שכתוב]: 'כי בצלם אלהים עשה את האדם' (בראשית ט, ו), על אחת כמה וכמה.

כתבו והסבירו: מדוע לפי המדרש, רחיצה במרחץ נחשבת לפי הלל למצווה?

בחורים יקרים, זכינו ונבראנו "בצלם אלוקים", גופנו הוא כלי ללימוד תורה, לתפילה, לעשיית חסדים. גוף כזה, שעושה כל כך הרבה מצוות, ודאי חייב בשמירה!

חשבו על דברים אחרים בחייכם שחשובים לכם, האם תאפשרו להם לשכון בכלי רעוע או שבור? אדם שיש לו חפץ שחשוב לו, יקפיד לשמור אותו בקופסה מהודרת ויפה. כך אדם שמבין את ערכה של הנפש, ישמור עליה בכלי שלם ובריא.

החמץ האנופה

המצה נשכבה שם, ענווה ושקטה
ללא שום תבלינים, ככה - פשוטה
המצה לא הכריזה 'אני' ו'אני'
המצה היא כמו לחם, אבל כה עני
רק קמח ומים, ללא שום התפחה
זה מה שיש לה, ובזה היא שמחה

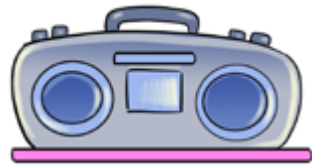
מה דעתכם, ילדים יקרים?
למי מהשניים הייתם מתחברים?
האם כדאי להיות כמו חמץ, גאוותן?
לא ולא! ענווים כמו מצה נהיה, כמובן

היה היה, לפני כמה שנים
בצק מנופח, מבחוץ ובפנים
לאחר שנילוש, על שולחן הוא הונח
ובכמה רגעים הוא קם ותפח

אני הכי טוב, אין כמוני בעולם
הכריז הבצק כך לאוזני כולם
אני כה גדול, כה יפה ומוצלח
וכך הוא תפח, ותפח ותפח

הבצק, שקוראים לו כולם "החמץ"
הוכנס לתבנית, ובלי להתאמץ
לתנור הוא נדחף, ושם הוא הונח
והנה תפח עוד, וללחם הפך

מהתנור הגיח החמץ הגאוותן
רברבן ושחצן, וכזה פטפטן
'אני ואני, הכי טוב וחכם
אני כה נאה, הכי מכולם!'
כך סיפר החמץ לכל מי שמצא
ולפתע נתקל ב...מצה

רעיונות לפעילות

נסה "להלביש" את מילות השיר
על אחד הלחנים האהובים עליך.
הקלט את השיר בנגן יחד עם
אחיך והשמע להורים

בואת דיבור

בונדבר אמונה

אני רואה שמדברים פה הרבה על הקורונה... אני רואה שחלק מהילדים חשים מעט לחץ כתוצאה מכל ההגבלות והכללים...

אכן. כולנו כאן! כבר כמעט שבועיים שלא הולכים לחיידר, ואפילו אני ה"שיבע בוחר" נמצא בבית!...

חשוב שנעצור לרגע לדיבור עמוק ומחזק.

חשוב מאוד, ואפילו הכרחי, ללמוד כיצד נכון לנהוג, ולמלא בקפדנות אחר כל ההנחיות. זהו קיום מפורש של מצוות "ונשמרתם".

אבל בד בבד, עלינו להתמלא בדברי אמונה וביטחון ולהתחזק. האמנתי - כי אדבר. ככל שנדבר על כך יותר, נתחזק יותר.

בדיוק היום שמעתי בטלפון דרשה של רבי אלימלך בידרמן שליט"א. הוא מדגים: כאשר על בן אדם לעבור ניתוח, הוא מחפש בכל העולם את המנתח הטוב ביותר ואת המרדים המקצועי ביותר. הוא בודק באלף חקירות ודרישות מי איש המקצוע הטוב ביותר בתחומו, ורק אז מזמין את שירותיו. בוחר בו להעביר בס"ד את איזמל המנתחים על בשרו...

לעומת זאת, האם משהו שטס במטוס העלה אי פעם על דעתו לברר לפני הטיסה מי הוא הטייס הטוב ביותר שאיתו ורק איתו הוא מוכן לטוס? לא.

אתם צוחקים. מדוע?

כי המנתח - מנתח משהו אחר. והטייס - נמצא במטוס יחד עם הנוסעים. מה שיקרה לנוסעים, יקרה גם לו. הוא איתם בטוב ובמוטב, על כן, אין מה לחשוש. הוא בוודאי יעשה את מלאכתו באופן הטוב ביותר שרק שייך.

גם לנו אין סיבה לחשוש. אנחנו לא לבד. הקב"ה נמצא איתנו! איתנו ממש! שוכן בינותינו! משגיח עלינו! גם בזמנים כאלה של בלבול ודאגה - הוא שומר עלינו. ומרחם עלינו. ואין לנו אלא לסמוך עליו בלב שלם ולהתחזק בביטחון בו!

קורונה?

קראו - נא!

קראו לה, במיוחד אתם, תינוקות של בית רבן שתפילתם יקרה ומתקבלת לפניו באהבה. והוא יתברך וישוע אותנו במהרה.

יעקב

שמירה על הגוף:

ילדים יקרים, אנו מציעים לכם כאן מספר פעילויות שאפשר לעשות בבית במטרה לשמור על גוף בריא גם בזמן שיש להשאר בבית. אתם מוזמנים לעשות אותן לבד או עם האחים שלכם, נסו לעשות כל פעולה לאורך זמן מרובה ככל שתצליחו. בכל יום - חזרו על הפעולה ונסו להאריך אותה: לפניכם מד תרגול. כתבו כל יום כמה זמן הצלחתם במילוי המשימה ועקבו בהנאה כיצד היכולות שלכם משתפרות!

א. קפצו על רגל אחת מצד אחד של הבית לצד השני

א | ב | ג | ד | ה | ו

ב. קפצו במקום עם רגליים צמודות ככל שתצליחו, גבוה ככל שניתן

א | ב | ג | ד | ה | ו

ג. עמדו זקוף ונסו להגיע לכפות הרגליים שלכם ללא כיפוף הברכיים, חזרו על הפעולה

א | ב | ג | ד | ה | ו

ד. סובבו את הידיים בסיבובים קדימה ואחורה, חזרו על הפעולה

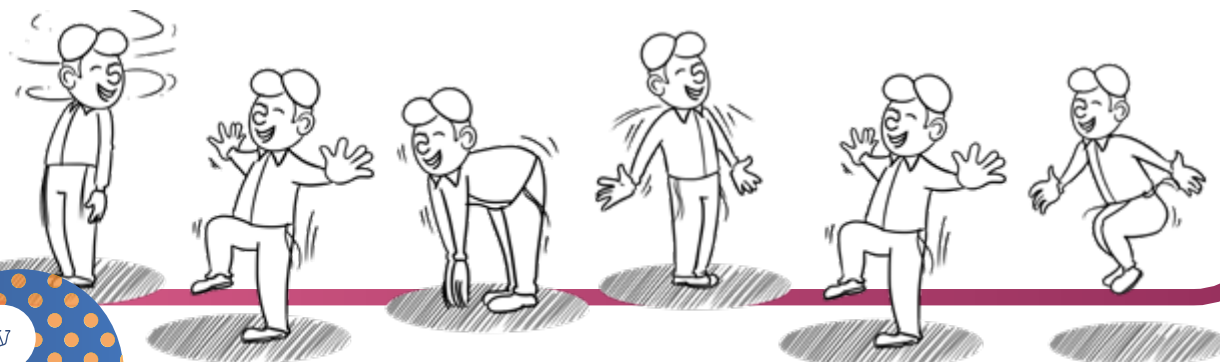
א | ב | ג | ד | ה | ו

ה. סובבו את הראש סיבוב מלא, מספר פעמים, לשני הצדדים

א | ב | ג | ד | ה | ו

ו. שכבו על הגב, הרימו את הרגליים למעלה לאט, כאשר הן צמודות אחת לשנייה, והורידו לאט. חזרו על הפעולה ככל שניתן, בצעו מתיחות לשחרור השרירים

א | ב | ג | ד | ה | ו

צ'ון משפחתי!

ילדים יקרים, הזמן שלנו בבית הוא הזדמנות טובה להכיר את הבית והמשפחה שלנו טוב יותר. מצורפות משימות להעמקת ההיכרות עם המשפחה והבית. אתם מוזמנים לעשות אותם בסיוע ההורים או האחים:

ציירו עץ משפחה של כל המשפחה שלכם, נסו להגיע כמה שיותר רחוק!

כתבו מכתב תודה לאבא ולאמא או לאחד האחים שלכם על משהו שהם עשו בעבורכם

חברו שיר/המנון למשפחה עם מילים חדשות למנגינה מוכרת

ציירו תרשים של הבית שלכם באופן מדויק ומפורט

הכינו תפזורת עם שמות כל בני המשפחה (טבלה ריקה לתפזורת)

התקשרו לסבא וסבתא ודברו איתם שיחה ארוכה, בקשו מהם עצות לחיים טובים

שם בבית
אוכניס לת

בואת דיבור

אם כבר מדברים על לדבר...

כולנו יודעים כמה חשוב לבקר את סבא וסבתא היקרים, לכבד אותם, ולהנעים להם את זמנם שכבר אינו כל כך עמוס כמו בשנים עברו, זה בדיוק הזמן להכיר להם טובה על כל שהשקיעו בהורינו ובנו ולשמח אותם בנחת מקרוב. אולם, בימים אלו, הכבוד הגדול ביותר שנוכל להעניק להם - הוא להתרחק מהם באופן פיסי, ובכך לקיים את חובת ההשתדלות בשמירה על בריאותם האיתנה.

דווקא לכן - נרבה להתקשר ולהתעניין בשלומם. ו-מה דעתכם על מכתב המתאר את חוויותינו בימים בלתי שגרתיים אלו...? כך תהיה לנו תעסוקה, ולסבא וסבתא - נחת והנאה!

האיר פני המזרח

שעותיו האחרונות של מרן רבי עזרא עטיה זצוק"ל

סיפר הרב ישראל גליס, מאנשי ירושלים, עדות אישית מרגשת, אודות שעותיו האחרונות של ראש ישיבת "פורת יוסף", הגאון הגדול רבי עזרא עטיה זצוק"ל שנפטר לפני 50 שנה בדמדומי חמה של ל"ג בעומר שנת תש"ל: הבית ברחוב יוסף בן מתתיהו 20 נמצא ברחוב שבו גרו או עברו מדי יום גדולי עולם - רבי עובדיה הדאיה זצ"ל, האדמו"ר מביאלה, האדמו"ר מרחמסטריווקא, האדמו"ר מגור, הגר"ד סולוביציק ועוד - זצוק"ל.

רחוב מלא הוד באותן השנים שבו התהלכו רבני אשכנז לצד רבני ספרד, ישיבת פורת יוסף הנושקת לבית המדרש של גור, ישיבת המקובלים של "בית אל" לצד חצרו של האדמו"ר מביאלה ובתווך ישיבה שהוקמה אחר כך על ידי הרב ניסים יגן זצ"ל - קול יעקב.

הגאון רבי עזרא עטיה זיע"א שגר ברחוב יוסף בן מתתיהו 20 היה הארי שבחבורה קדישא שהקימה ויסדה את ישיבת פורת יוסף יחד עם רבי אפרים הכהן, רבי יהודה צדקה ורבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל.

הגאון רבי עזרא עטיה נולד בחאלב שבסוריה [ארם צובא] ב"ז בשבט תרמ"ז, אז חלק מהאימפריה העות'מאנית. אמו ואביו היו ממשפחת רבנים. מצד אביו היה צאצא של רבי יוסף קארו ומאמו לבית רבי אליהו שמאע הלוי.

אמו הלכה לעיר טדף להתפלל בבית הכנסת של עזרא הסופר ושם נדרה שאם יולד לה בן תקרא את שמו עזרא ותקדיש את כולו לתורה.

בילדותו התחנך בעיר חאלב אצל הרב יהודה עטיה. לארץ עלה עם משפחתו בהיותו בגיל 16. באותה תקופה שלחו את הבנים לעבוד ולמצוא פרנסה. אמו שהחליטה להקדיש אותו לתורה, הפקידה אותו בידי הרב עזרא הררי רפול, הרב שלום הדאיה והרב אברהם חיים עדס שהתחייבו לתמוך בו כלכלית בעזרת עשירי הקהילה החלבית על מנת שימשיך לדבוק בתורה.

הלומדים בישיבת פורת יוסף, הן בעיר העתיקה והן בעיר החדשה מקטמון עד גאולה, ראו בו מתמיד עצום. הרב יצחק ניסים הרב הראשי לישראל אמר כי הרב היה מקור השראה ללימוד בהתמדה.

בתקופה מסוימת הלך ללמד בישיבת אוהל מועד, לימים ישיבת פורת יוסף כאשר ראשי הישיבה היו הרב רפאל שלמה לניאדו והרב יוסף ידיד הלוי. בישיבה היה נחשב לעילוי וזכה ללמוד חברותא עם הרב יוסף ידיד הלוי.

בתחילת מלחמת העולם הראשונה התבקש על ידי הרב אברהם חיים עדס לעבור למצרים על מנת לחמוק מהגיוס. במצרים לימד תורה במשך 8 שנים בישיבת "כתר תורה" ובישיבת "אהבה ואחוה". כשחזר לארץ החל ללמד בישיבת פורת יוסף שנוסדה בשנת תרפ"ג. שנתיים לאחר מכן, לאחר פטירתו של הרב שלמה לניאדו, התמנה הרב עזרא עטיה לראש הישיבה ובמשך 45 שנה עמד בראשותה.

תמיד היה ראש הישיבה דן דין אמת וסירב בכל תוקף להיכנס לוויכוחים או מריבות, אף שעסקו בענייני הלכה. כך היה גם כאשר ביקשו ממנו לצאת נגד פסקים שונים בהלכה או נגד אישים מסוימים.

החזרת שטח הישיבה החרבה בעיר העתיקה הביאה את גבאי הישיבה למחשבה על פינוי ההריסות והקמה מחדש של הישיבה בעיר העתיקה. ראש הישיבה עודד את המנהלים והעסקנים לכך.

בשנת תש"ל, חודשיים ספורים לפני פטירתו, הוא חולל חידוש של ממש בישיבת פורת יוסף. "ישיבת יום השישי" בישיבה הזאת השתתפו למעלה משישים אברכים.

בימים ההם לא היה מקובל שאברכים ילמדו ביום שישי, אך ראש הישיבה הציע לאסוף את כולם לישיבה מיוחדת שבה ילמדו מסכתות שבת ועירובין כשעתיים וחצי.

הסיבה העיקרית להקמת הישיבה, מלבד הרצון להרבות

תורה הייתה לראש הישיבה החלטה לעזור לאברכים והעניק להם תמיכה הגונה ובעין יפה לכבוד שבת, כך סיפר לימים הגאון רבי בן ציון מוצפי. הוא הזמין את האברכים שחיו בדוחק ובעניות ונזקקו ביותר לתמיכה נוספת. בתום הלימוד היה ראש הישיבה דואג שייקחו הביתה סלים מלאים בכל טוב לכבוד שבת קודש.

הרב גליס זוכר שכנער בר מצווה הלכו כמה חברים לשמוע בליל שבת את מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל באולם של פורת יוסף שהיה משמש בימות החול אולם חתונות. הגר"ע זצ"ל היה מתבל את דרשתו בהלכה ואגדה. באייר תשכ"ד נפלה הקומה העליונה של האולם ופחד גדול נכנס בין כל המשתתפים. הוא זוכר שהגר"ע עטיה בא במיוחד מביתו לראות שאין נפגעים.

בשנת תש"ל חלה הידרדרות בגופו ובמשך החורף ידע כאב ומכאובים. תלמידים נכנסו לביתו לנהל איתו שיחות בענייני המסכת הנלמדת בישיבה. אל בית המדרש היו מתכנסים מדי פעם להשתתף בתפילות ובלמוד לרפואתו.

בתחילת חודש אייר תש"ל חלה הידרדרות קשה במצבו. בוגרים עלו לירושלים להעביר ולזעוק לרפואתו. ביום שישי ט"ז אייר, התחילה קריסת מערכות. בשבת ערב ל"ג בעומר עברה השמועה בירושלים ובישיבות שחלה הידרדרות קשה. בכל אותם הימים לא משו ממיטתו הגאון רבי נתן סאלם ומחותנו רבי ניסים ענתבי. בבוקר יום ראשון רכן אל מיטתו תלמידו הרב הגאון ניסים עטיה ושמע אותו ממלמל שמות של מסכתות כמונה אבנים יקרות - מסכת בבא קמא מסכת בבא מציעא.

שחר של יום שני י"ט אייר הפציע. זהו תאריך משמעותי בהיסטוריה של הישיבה. בכל שנה העלו בישיבה זיכרונות מאותו יום רע ונמהר שבו נפלה ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה. באותו בוקר השתפר מעט מצבו אבל לקראת הצהריים החלה הידרדרות חמורה.

הרב גליס ראה את נכבדי ישיבת פורת יוסף ממהרים

לביתו של ראש הישיבה הגר"ע עטיה. הוא עזב הכל ונדחק פנימה אל תוך הבית. במקום נכחו בניו בנותיו, רבני פורת יוסף ותלמידיו. הרב גליס עמד בין מרן הרב עובדיה יוסף והרב הגאון רבי בן ציון אבא שאול. לאחר כמחצית השעה הודיעו שהמדים מחריפים והחלה גסיסה. כל הנוכחים החלו באמירת וידוי, הקיפו את המיטה וערכו סדר הקפות.

המעמד היה מלא הוד למי שזכה להיות בתוך הבית. מחוץ לבית עמדו רבנים ותלמידים כהנים שלא יכלו להיכנס אל הבית.

הדקות הללו נראו כנצח. היה אסור לזוז או להזיז את מיטת הרב, מאחר וכל תזוזה יכולה לגרום למותו.

בשלב מסוים המשתתפים החזיקו ידיים לאור בקשת המקובלים ואמרו צידוק הדין בלחש. הגסיסה הייתה ארוכה וניתן היה לחוש כיצד אראלים ומצוקים נלחמים על רבי עזרא עטיה זצ"ל.

כעבור דקות ארוכות, הבינו שהרגע הגורלי הגיע. רבי עזרא עטיה זצ"ל איננו. ניצחו האראלים את המצוקים.

בתוך הבית נשמעו זעקות שבר. מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל צעק: אבא, אבא. תושבים מירושלים שהשמועה הגיעה לאוזניהם החלו להגיע אל הבית והחצר. אנשים, שרבי עזרא עטיה היה להם לאב רוחני, קרעו קריעה בבגדיהם.

הרגעים הללו נחרטו בזיכרוננו של הרב גליס. הוא זוכר את מרן הרב עובדיה שפרש לצד ומירר בככי. כשהתבקש על ידי בני המשפחה לנסח מודעת אבל, סירב וביקש מהרב נתן סאלם גיסו של ראש הישיבה ותלמידו הרב הגאון רבי מרדכי אליהו לנסח את המודעה.

"אני יצאתי מחוץ לבית אחרי שעות שלא זזתי כי לפי ההלכה אסור לזוז כשיש גוסס במחיצתך", אומר הרב גליס. "בימים אלו כשאני מביט על עשרות אלפי תלמידי הישיבות הספרדיות הפזורים בארץ ובעולם, אני רואה את אלפי תלמידיו שיצאו בעקבות הישיבה הגדולה 'פורת יוסף' ורבניה שכינהו פאר כראשי ישיבות ומורי הוראה בכל רחבי העולם היהודי".

פסח (Pesach) כהלכתו

לפניכם שלושה סיפורים, ובהם מקרים בהם נהגה אחת הדמויות שלא כהלכה, ואף לא יצאה ידי חובה. מצאו את הטעות אותה ביצעה אותה הדמות. יש להיעזר במקורות המובאים בתחילת הסיפור

באימה וביראה (שו"ע תעב, ז, מ"ב כב)

שמואל בן ה-11 ישב אל שולחן הסדר נרגש. כמה זמן הוא כבר מצפה לאכול את מצת המצווה, המצה השמורה והמהודרת שקנה אבא מרב השכונה. בערב החג למד עם אבא על גודל קדושת אכילת המצה בליל נשגב זה. אבא אף אמר, בשם ה'חתם סופר', שזו מצוות האכילה היחידה שנוותרו לנו בזמן הזה שחובתה מהתורה. והנה הגיעה העת לאכול את המצה. אבא מחלק את ה'כזית' לכל יושבי הבית, וכולם כאחד מתחילים לאכול בשמחה ובזריזות. שמואל נזקף במקומו, והחליט לכבד את המצווה במלוא הרצינות. את המצה ילעס, יבלע ואף יעכל כאשר כל גופו דרוך. כחייל בגדוד, יישר שמואל את בגדיו וניער מהם כל שמץ ליצנות. הנה, כך מקיימים מצוות אכילת מצה באימה וביראה.

האם קיים שמואל את מצוות אכילת מצה? נמקו את תשובתכם על פי המקור המופיע בכותרת הסיפור:

ימין ה' רוממה (שו"ע תעב ג, מ"ב י-יא)

מנחם בן ה-7 כבר לגמרי התעייף. בצהריים לא הצליח להירדם, למרות הפצרותיה של אמו, וכעת הוא תשוש. ידו הימנית התעייפה מכתובת דבר התורה שאמר בתחילת ה'מגיד', וידו השמאלית התעייפה מתוך השתתפות בצרתה. גם הרגליים כבר התעייפו מכל הישיבה הזו. נו, מתי נאכל כבר? הנה, מתקרבים אנחנו אל אכילת המצה, חשב. הוא הסתכל על שמואל, שנראה כה שמח ונרגש. גם הוא רוצה לקיים את המצווה, גם הוא רוצה לאכול מצה כהלכה. אבא חילק כבר את המצה, ומנחם קימט את מצחו כדי להזכר מה אמר אבא רק לפני כמה רגעים. הו! נכון, נזכר. צריך להיסב. מנחם נרגע בעודו אווז ב'כזית מצה', היסב על ידו הימנית ונגס במצה. זה אמנם לא 'שולחן ערוך', אבל זו התחלה טובה.

האם קיים מנחם את מצוות אכילת מצה? נמקו את תשובתכם על פי המקור המופיע בכותרת הסיפור:

עד בלי די (שולחן ערוך תעה, ו)

שלום יוסף חיבב את כל המצוות, אבל יותר מכולן את מצוות אכילת מצה. כבר מתחילת הערב חיכה לאכילת המצה השמורה, והוא לא הולך לוותר עליה בקלות כזו. כולם לידו ממהרים, ואוכלים את ה'כזית' שלהם בחפזון. מה יש? חשב שלום יוסף. איפה חיבת המצווה, איפה הנחת והשמחה? שלום יוסף כבר הבין שכמו כל דבר טוב, עדיף למשוך אותו קצת שלא ייגמר כהרף עין. הוא נטל את ה'כזית מצה' והחל לכרסם אותו באיטיות מופלגת. לאחר נגיסה קטנטנה, הניח את המצה. לא יותר מחצי 'כזית' אכל שלום יוסף, כדי שיוכל לאכול את החצי השני במשך כל שאר הסעודה. את המצווה הזו הוא ימשיך עד עלות השחר, אם רק יפסיק אבא לדחוק בו להמשיך ולקרוא את ההגדה.

האם יצא שלום יוסף ידי חובת מצוות אכילה מצה? נמקו את תשובתכם על פי המקור המופיע בכותרת הסיפור:

ויהי בחצי הלילה

לפניכם מספר בתים מתוך הפיוט 'ויהי בחצי הלילה', הנאמר בסוף הגדה של פסח (בחלק ה'נרצה'). בתי הפיוט רומזים לאירועים ודמויות מהתורה, הנביאים והכתובים. ציינו לאחר כל בית על מ/מה רומז הכתוב. ניתן להיעזר בתרמילון שבתחתית הדף

גַר צֶדֶק נִצְחָתוּ כְּנַחֲלֵק לוֹ לַיְלָה

על מי מדובר? _____

דִּנְתָּ מֶלֶךְ גָּר בְּחִלּוּם הַלַּיְלָה

על מי מדובר? _____

הַפְּחַדְתָּ אֶרְמֵי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה

על מי מדובר? _____

וַיֵּשֶׁר יִשְׂרָאֵל לְמַלְאָךְ וַיּוֹכַל לוֹ לַיְלָה

על מי מדובר? _____

זָרַע בְּכוֹרֵי פְתָרוֹס מְחֻצֶּת בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה

על מי מדובר? _____

חֵילִם לֹא מָצְאוּ בְּקוֹמָם בַּלַּיְלָה

על מי מדובר? _____

טִיסַת נְגִיד חֲרָשֶׁת סְלִית בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה

על מי מדובר? _____

לְאִישׁ חַמּוּדוֹת נְגִלָה רַז חַזוֹת לַיְלָה

על מי מדובר? _____

מִשְׁתַּכֵּר בְּכָלֵי קִדְשׁ נְהַרְג בּוֹ בַּלַּיְלָה

על מי מדובר? _____

נוֹשַׁע מְבוֹר אֶרְיוֹת פּוֹתֵר בְּעֲתוֹתַי לַיְלָה

על מי מדובר? _____

שְׁנֹאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה

על מי מדובר? _____

עוֹרֶרְתָּ נִצְחָךְ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה

על מי מדובר? _____

תראיתון:

בלשאצר, נכדו של נבוכדנצר, ששתה יין בכלי המקדש | דניאל איש חמודות, שניצל מגוב האריות בנס | המלך אחשוורוש, שנדדה שנתו בלילה וציווה להביא לפניו את ספר הזכרונות | דניאל איש חמודות, שפתר ואף גילה את חלומו של נבוכדנצר מלך בבל | המן הרשע שכתב ספרים להשמיד ולהרוג ולאבד את היהודים | סיסרא, שר צבא יבין, שנלחם בחרושת הגויים. הכוכבים ממסילותם נעקרו להלחם בו | יעקב אבינו, שנלחם בשר צבא עשיו ויכל לו | אברהם אבינו, ברודפו אחרי המלכים כדי להציל את לוט בן אחיו | פרעה, בכור מלכי מצרים, אשר שכנו בפתרוס | לבן הארמי, שנגלה לו הקב"ה 'אמש לילה' לומר שלא יפגע ביעקב | אבימלך גרר, שנגלה לו הקב"ה לומר לו לא לגעת בשרה אמנו | חיל פרעה ופרשיו, אשר נשטפו במי ים סוף ומרכבותיהם צפו בבוקר

את התורה

בימי ספירת העומר אנו מתכוננים לקבלת התורה בשמחה. מובא בשם רבי אהרון קוטלר שהדרך להתכונן לקבלת התורה היא באמצעות לימוד מ"ח קנייני התורה המובאים בפרקי אבות (הובא בפתיחה לספר '48 דרכים לחכמה', לרב יצחק הרשקוביץ ע"פ שיעורי הגאון רבי נח ויינברג). נלמד את אחת המידות החשובות לקניין התורה, הלא היא מידת העמל בתורה.

קראו את דברי בעל שו"ת לקט יושר, וענו: מהי מעלת עמל התורה על פי דבריו?

שו"ת לקט יושר חלק ב יורה דעה עמוד ט ענין ב

"וזכרני שאמר (בעל תרומת הדשן) אותם הבחורים העשירים המפונקים שעשו להם שולחנות כשיושבין במקומן הופכין השולחן לאיזה צד שירצו ועליו הרבה ספרים, לא טוב הם עושים. אדרבה, כשמבקש אחר הספר ובא לו בטורח גדול, זכור באותו מעשה מה שרוצה ללמוד"

על פי דברי בעל לקט יושר, נראה שיש מעלה בעמל עצמו: מי שעמל ומחפש ספרים שחסרים לו מרוויח בכך את מעלת העמל ולימודו משתפר ('זכור באותו מעשה מה שרוצה ללמוד'). הוא מגנה את אלו שלומדים עם הרבה ספרים המוכנים מראש, ומכנה אותם 'מפונקים'.

האם זכור לכם מקרה בו עמלתם בתורה באופן כזה? האם השתפר לימודכם באופן זה? קראו את דברי הט"ז וענו: במה הוא חולק על דברי ה'לקט יושר' בעניין מעלת העמל בתורה?

ט"ז אבן העזר סימן כה

שיש ת"ח מנרדין שינה מעיניהם ועוסקים בתורה הרבה, ויש ת"ח שישנים הרבה כדי שיהיה להם כח החזק וזריזות לב לעסוק בתורה. ובאמת יכול ללמוד בשעה אחת מה שזה מצטער ועוסק בשני שעות, ובודאי שניהם יש להם שכר בשוה"

כעת קראו את דברי מרן הגאון ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין, המחפש יסוד עצום בהבנת אופן העמל בתורה.

הגאון רבי גרשון אדלשטיין, משיחה שנאמרה בבית מדרש עליון, אייר תשע"א (הובא בחוברת דרכי החיזוק- התורה וקנייניה, שבועות תשע"ד

והנה פשוטו של מקרא "אדם לעמל יולד" הכוונה לעמל הגוף הגשמי, ובעמל הגוף ידוע שאם אדם מתאמץ יותר מהכוחות, אינו יכול להמשיך הרבה זמן, ולמשל כשצריך ללכת מרחק גדול ברגליו, אם ירוץ ויתאמץ יותר מכוחותיו, יתעייף מהר ויישאר באמצע הדרך, ורק אם ילך כפי כוחותיו במתינות, אז יהיה בכוחו להתקדם ולהגיע אל המטרה

וכל זה הוא משל לעמלה של תורה, שאם אדם מתאמץ יותר מכוחותיו, ואינו לומד בהנאה לפי כוחו ולפי טבעו, לא יוכל להמשיך ללמוד הרבה זמן, ויתעייף עד מהרה, ולכן כדי שיוכל לעמול בתורה בשלמות, ולנצל כל רגע לתורה בלי הפסק, צריך ללמוד מה שלבו חפץ, וילמד מתוך הרגשת מתיקות וערבות התורה, בצורה שמושכת ומעניינת את לבו, ובאופן זה יוכל לקיים את חיוב עמל התורה כראוי.

על פי דברי הגר"ג אדלשטיין, כיצד היא הדרך לעמול בתורה? מה המשל שהובא בעמל גופני, וכיצד ניתן ללמוד מכך לעמלה של תורה?

כבן שבעים שנה

קראו את דברי המשנה (ברכות א, ה):

מזכירין יציאת מצרים בלילות.

אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתיאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך" (דברים טז, ג).

מהי משמעות דבריו של רבי אלעזר בן עזריה 'הרי כבן שבעים שנה'? עיינו בדברי הרמב"ם

רמב"ם, פירוש המשניות (ברכות א, ה)

ואולם מה שאמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא אמר "בן שבעים שנה" - כי לא היה בן שבעים, אלא צעיר לימים היה, והיה מרבה לשנות וללמוד ולקרוא יום וילילה עד אשר תשש כחו, ונזרקה בו שיבה וחזר כזקן בן שבעים שנה, והיה התחלת השיבה ברצונו, כמו שנתבאר בגמרא.

מדוע על פי הרמב"ם נזרקה שיבה בזקנו של רבי אלעזר בן עזריה?

קראו את דברי הגמרא (ברכות כז: -כח).

ת"ר מעשה בתלמיד אחד שבא לפני ר' יהושע א"ל תפלת ערבית רשות או חובה אמר ליה רשות בא לפני רבן גמליאל א"ל תפלת ערבית רשות או חובה א"ל חובה א"ל והלא ר' יהושע אמר לי רשות א"ל המתן עד שיכנסו בעלי תריסין לבית המדרש כשנכנסו בעלי תריסין עמד השואל ושאל תפלת ערבית רשות או חובה א"ל רבן גמליאל חובה אמר להם רבן גמליאל לחכמים כלום יש אדם שחולק בדבר זה אמר ליה ר' יהושע לאו א"ל רבן גמליאל חובה אמר אמר ליה יהושע עמוד על רגליך ויעידו בך עמד רבי יהושע על רגליו ואמר אלמלא אני חי והוא מת יכול החי להכחיש את המת ועכשיו שאני חי והוא חי היאך יכול החי להכחיש את החי היה רבן גמליאל יושב ודורש ור' יהושע עומד על רגליו עד שרנגו כל העם ואמרו לחוצפית התורגמן עמוד ועמד אמרי...תא ונעבריה.

בגמרא מסופר כי לאחר שחלק רבי יהושע על רבן גמליאל, ציער רבן גמליאל את רבי יהושע. מכיוון שכך, ביקשו חכמים להעביר את רבן גמליאל מתפקידו. כעת חיפשו מחליף ראוי, ומצאו את רבי אלעזר בן עזריה

...ונוקמיה לר' אלעזר בן עזריה דהוא חכם והוא עשיר והוא עשירי לעזרא הוא חכם דאי מקשי ליה מפרק ליה והוא עשיר דאי אית ליה לפלוחי לבי קיסר אף הוא אזל ופלח והוא עשירי לעזרא דאית ליה זכות אבות ולא מצי עניש ליה.

אלא שרבי אלעזר בן עזריה צעיר היה לימים. כך אמרה לו אשתו:

אמרה ליה לית לך חירותא (פרש"י- אין לך שערות לבנות של זקנה ונאה לדרשן להיות זקן)

ההוא יומא בר תמני סרי שני הוה אתרחיש ליה ניסא ואהדרו ליה תמני סרי דרי חירותא (פרש"י- י"ח שורות של זקנה) היינו דקאמר ר' אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא בן שבעים שנה.

על פי דברים אלו, מדוע נזרקה שיבה בזקנו של רבי אלעזר בן עזריה?

רביעיות אסת

כללי המשחק

המטרה: לאסוף כמה שיותר רביעיות

מהלך המשחק

- התחלת המשחק: מערבבים את הקלפים ומניחים אותם בערימה כשפניהם למטה. כל שחקן מקבל ארבעה קלפים. קובעים מי ראשון וממשיכים עם כיוון השעון. שחקן שרוצה
- לאסוף את הקלפים של הגדרה מסוימת, יפנה לשחקן אחר וישאל האם יש לו קלפים השייכים להגדרה זו. אם השחקן הנשאל עונה בחיוב, ימשיך וישאל לגבי קלף מסוים השייך להגדרה זו. **לדוגמא:** אם הוא מעוניין בקלפים מהגדרת '4 קושיות', ישאל: "האם יש לך קלפים של '4 קושיות'?" אם השחקן האחר ישיב "כן, יש לי" - הוא רשאי לשאול: "האם יש לך את הלילה הזה כולו מצה?"
- אם השחקן השואל קיבל את הקלף שביקש, רשאי להמשיך ולבקש קלפים נוספים מאותה קטגוריה. אם לא קיבל - ייקח קלף נוסף מהערמה. התור עובר לשחקן הבא. שחקן שהשלים רביעייה - יכריז על כך.

סיום המשחק:

המשחק יסתיים כשיגמרו הקלפים בידי השחקנים. המנצח הוא מי שיהיו ברשותו מספר הרביעיות הגבוה ביותר.

כחצות או כחצות?

שמות יב, כט

ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה

מתי הכה ה' כל בכור על פי הפסוק שהובא לעיל?

שמות יא, ד

ויאמר משה כה אמר ה' כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים על פי דברי משה, מתי ייצא ה' בתוך מצרים להכות את מצרים?

רש"י יא, ד ד"ה כחצות הלילה

"כחצות הלילה" - כהחלק הלילה כחצות כמו (מ"א יט) כעלות (תהלים קכד) בחרות אפם בנו זהו פשוטו לישבו על אופניו שאין חצות שם דבר של חצי (ברכות ד) ור"ד כמו כבחצות הלילה ואמרו שאמר משה כחצות דמשמע סמוך לו או לפניו או לאחוריו ולא אמר בחצות שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא אבל הקב"ה יודע עתיו ורגעיו אמר בחצות

באר כיצד מסביר רש"י את ההבדל בין דברי הקב"ה למשה לבין דברי משה אל פרעה.

עיון בדברי רבנו בחיי המובאים לקמן. האם תשובתך תואמת לתשובתו?

רבנו בחיי שמות יא, ד

כה אמר ד' כחצות הלילה - הקדוש ברוך הוא אמר לו: 'בחצות', כי כן העידה התורה במעשה: 'ויהי בחצי הלילה וד' הכה כל בכור' (יב, כט), אבל משה אמר: 'כחצות', דרשו רז"ל (ברכות ד ע"א): כדי שלא יטעו אצטגניני פרעה, ויאמרו: 'משה בדאי הוא'

מדוע היה חשש שיטעו אצטגניני פרעה ויאמרו שמשה בדאי? עיינו בדברי ראב"ע וענו: מה היה הקושי בו עלולים היו להתקל חרטומי פרעה?

רבי אברהם אבן עזרא שמות יא, ד

כחצות הלילה. יש מדקדקים שאמרו כחצות שם הפועל. והטעם כאשר יהיה חצי הלילה בשוה. כי רצו לדמותו כמו ויהי בחצי הלילה וידוע כי אין יכולת בחכם לידע רגע חצי היום כי אם בטורח גדול בכלים גדולים של נחשת. ואף כי חצי הלילה שהוא יותר קשה

על פי דברי ראב"ע קשה מאד לדייק ולחשב את שעת חצות הלילה. כיצד, אם כן, בוצעה בפועל מכת בכורות? עיינו במדרש. שימו לב ל-3 הדעות המובאות במדרש, והסבירו את ההבדל ביניהן:

מכילתא דרבי ישמעאל בא - מס' דפסחא פרשה יג ד"ה ויהי בחצי

1. ויהי בחצי הלילה, למה נאמר? לפי שנאמר: ויאמר משה כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא וגומר (שמות יא ד) שאי אפשר לבשר ודם לעמוד על חציו של לילה. אבל כאן, יוצרו חלקו
2. רבי יהודה בן בתירה אומר: היודע שעותיו ועונותיו הוא חלקו
3. רבי אליעזר אומר: נאמר כאן לילה ונאמר להלן לילה - מה להלן עד חצות, אף כאן עד חצות

לחברים בבית

בוא היבור

אני שמח כל כך לראות אתכם מתעמקים בהלכות הפסח, מלבנים, מתדיינים, שואלים ועונים. כל השנה אומרים לכם - קושיות? בליל הסדר! ואני רואה שאתם אכן מתכוננים כראוי. אני בטוח שהשנה הקושיות שלכם תהיינה קושיות - קושיות! אם מדברים על קושיות - זה מזכיר לי סיפור מיוחד מאוד.

לפני שנים רבות ישב מרן ה"חתם סופר" זי"ע וערך את שולחן הסדר. השולחן, כפי שאתם מתארים לעצמכם, היה ערוך בהדר, בני הבית היו מסובים לשולחן ואף תלמידים רבים שבאו לחזות ברבם בשעות עילאיות אלו, וללמוד מתורתו.

החתם סופר האריך לספר ביציאת מצרים והכביר בדברי תורה עמוקים ומפולפלים. לפתע נשמע קול צלול של ילד, בננו, שלימים נודע כבעל ה"כתב סופר", ובפיו קושיה חזקה על הנאמר.

החתם סופר תלה בו את עיניו הקדושות, האזין לו בקשב רב, אך לא ענה. הילד חזר על שאלתו, ושוב, החתם סופר הקשיב, ושוב - לא ענה.

נעצב הילד אל ליבו ופרץ בבכי מר. הוא שאל שאלה, ואילו אבא, אינו עונה. אט אט שכך קול בכיו, והחתם סופר המשיך בעריכת הסדר.

קרני שחר ראשונות הסתננו מבעד לחלון, והדי שירת הפיוטים נדמו. המשרתות פינו את השולחן, ואף התלמידים התפזרו לבתיהם.

אז, קרא החתם סופר לבנו, הושיב אותו על ברכיו, ואמר לו: "שאלת שאלה במהלך הלילה, חזר עליה". הבן חזר ופירט את שאלתו היפה, ואביו הגדול, החתם סופר - ענה עליה בפרוטרוט.

או אז - פרץ הילד בבכי כפול ומכופל. האם אתם מנחשים מדוע...? "אבי, אם ידעת את התשובה, מדוע לא ענית לי מיד?"

"בני היקר", ענה לו החתם סופר בקול רך, "פעמים רבות בחיים דברים אינם ברורים לנו, יש לנו כאבים וקשיים, ואז, יש לנו קושיות. מדוע, אבא שבשמים? למה...? אנו מצפים לתשובה וכשהיא מתמהמהת - אנו בוכים... קשה לנו כשאננו מבינים. רציתי ללמד אותך שלאבא שבשמים יש תשובה לכל דבר, ולכל התרחשות יש סיבה עמוקה. אלא מה, לפעמים יש לחכות עם השאלה עד שהדברים יתבהרו. ויהודי צריך לדעת להמתין למרות השאלה בסבלנות ובאמונה".

ילדי היקרים, אתם שואלים מדוע אני מתרגש כל כך כשאני מספר זאת?

האירועים בעולם כולו מזכירים לי את מה שאמר החתם סופר ביתר שאת. מעצמות ענק מוצאות את עצמן חסרות אונים מול נגיף קטן. כל הקידמה עליה התרגלו לסמוך, לא עוזרת להם מאום. גם בארצנו הקטנה השתנה סדר היום לחלוטין, החנויות שבערב פסח עובדות שעות רבות מהרגיל - סגורות. התחבורה הציבורית כמעט משותקת. מוסדות הלימוד סגורים. למה? מדוע? איזו טובה טמונה בכך? אנו מלאים בתהיות. אולם דבר אחד אנו יודעים בבירור - לבורא עולם יש סיבה ומטרה. אין דבר שקורה סתם. והכל, לטובת עם ישראל. מתי נזכה לראות כיצד ואיך? נחכה בסבלנות. באמונה. בשמחה. והלוואי שבקרוב נזכה לגאולה השלמה שתאיר באור בהיר את כל הקושיות שלנו.

וכעת, רוצו בחזרה ללמוד, אני מחכה בקוצר רוח לקושיות שלכם!

קופסת האלף האבודה

מאת: ינון פלח

סיפור

יוסי וסרמן, תלמיד כיתה ח' בת"ת "חסדי יחיאל", נטל את הילקוט ויצא מהבית אל חדר המדרגות בשעטה.

השעה כבר 7:50 ובעוד עשר דקות הוא כבר אמור להיות בתוך הכיתה בתלמוד התורה.

כברת דרך לא ארוכה ממתינה לו, ובכל זאת, בדקות אלו של הבוקר, רחובות השכונה הירושלמית בה הוא מתגורר, עמוסים במאות ואלפי תלמידים הממהרים אל מוסדות החינוך.

יוסי הוא מהחרוצים שבכיתה. מידי בוקר הוא מהראשונים להיכנס בשער בית הספר. הוא אף זכה על כך בפרסים מהנהלת הת"ת. אבל הבוקר אמו התקשתה להעיר אותו בזמן.

האם היום זו הפעם הראשונה שיוסי יאחר לתלמוד תורה? הרב רבינוביץ, המחנך של כיתה ח' ידוע כמי שמקפיד מאוד על איחורים לכיתה. אם אין לתלמיד סיבה מוצדקת, הילד ישלח אחר כבוד לביתו.

"אני מעדיף שתלמיד יחסיר יום לימודים ולא יאחר", נהג הרב רבינוביץ להסביר להורים באסיפות ההורים החצי שנתיות. ההורים הפנימו ולמעט מקרים חריגים ומוצדקים, בכיתה של הרב רבינוביץ, התלמידים לא מאחרים.

יוסי קיווה שגם אם יאחר היום, המחנך יסלח לו. מה גם, שלמחנך הייתה אתמול שמחה גדולה. הוא זכה ב"ה לחתן את בנו הבכור.

יכול להיות שהוא בעצמו יאחר לכיתה, הרבה יוסי בינו לבין עצמו.

ערב קודם לכן היה לכאורה עוד ערב שגרתי. יוסי יצא מחצר הת"ת ופסע באיטיות לעבר ביתו. מרחק של כמה מאות מטרים מפרידים בין ביתו לבין הת"ת בו הוא לומד.

את הדרך הזו הוא מכיר היטב. הוא עושה אותה מידי יום מאז היה בכיתה א'. בשנים הראשונות, בעודו ילד רך בשנים, היו אביו או אמו מלווים אותו עד לשערי התלמוד תורה. בשנתיים האחרונות, כילד בוגר ואחראי, הוא עושה את הדרך הזו לבדו.

יוסי מכיר את ההנחיות והאזהרות הקבועות של ההורים: לא להיענות לשום אדם זר, לא ללכת בדרך שהוא לא מכיר ולא להתמהמה בדרך הביתה. הוא גם יודע שאם לא יגיע תוך 20 דקות מזמן סיום הלימודים, אחד ההורים כבר ימתין מתחת לבניין.

כמידי יום, צעד יוסי בשביל המוביל אל הרחוב הראשי. החורשה הצדדית החוצה את השכונה, הייתה שם תמיד. כילד אחראי, מעולם לא נכנס אליה, ודאי לא בשעות אלו של בין הערביים, זמן סיום הלימודים בת"ת.

באותו יום, ברגע של שובבות, ואולי היה זה סקרנות גרידא, החליט יוסי לקצר את המסלול דרך החורשה.

עצי ברוש ואקליפטוסים עבותים ותמירי קומה קידמו את פניו. ככל שהעמיק בשבילי החורשה, התעבו העצים. כשהביט

לאחור, גם הכביש הראשי נעלם מהאופק. מעניין מדוע לא בנו כאן עוד בניינים עבור תושבי השכונה? תהה יוסי במחשבותיו.

הוא המשיך לצעוד עוד מספר צעדים, עד שרגליו נתקלו בקופסת עץ שהייתה טמונה באדמה. יוסי השתטח על שביל החצץ ונחבל בכל חלקי גופו.

במשך דקות ארוכות שכב על החצץ ונאנק מכאבים. מהחבטה, נפגע גם בראשו. במשך דקות ארוכות שכב במקומו כשהוא מטושטש. הוא ניסה להרים את עיניו בניסיון למצוא אדם שיוכל לסייע לו, אך בשעה זו של היום, הייתה החורשה שוממה וריקה מאדם.

יוסי ידע שבעוד דקות אחדות, השמש תשקע ועלטה תרד על האזור. אין כל תאורת רחוב במעבה החורשה ואין שום סימן חיים במקום שנמצא במרחק של דקות הליכה ספורות מביתו.

במוחו התרוצצו המחשבות על הוריו שממתינים לו. כבר חלפה שעה מאז יצא משערי הת"ת ואין ספק שהוריו ממתינים בדאגה גוברת.

מתחת לבית משפחת וסרמן המתינו הוריו של יוסי. הם הביטו לכל עבר ולא היה כל סימן לבנם היחיד והאהוב.

הם החלו להסתובב ברחובות השכונה כדי למצוא סימן לבנם האובד תוך כדי שהם ממלמלים פרקי תהילים. כל דקה שחלפה הגבירה את דאגתם והעכירה את מצב רוחם.

כעבור מחצית השעה החליטו ההורים להתקשר לבתיהם של חבריו לכיתה. ילדי הכיתה ידעו לספר שיוסי יצא יחד איתם משערי הת"ת, אך בעוד הם עשו את דרכם אל תחנת האוטובוס, יוסי המשיך בצעידה רגלית כמידי יום.

כאשר חלפה למעלה משעה, הבינו ההורים שמשוהו קרה. יוסי ילד אחראי ואם היה הולך לבית של חבר או למקום אחר, הוא בוודאי היה טורח להתקשר כדי להודיע שבכונתו לאחר.

בהחלטה של רגע החליטו ההורים לצאת עם כרוז ברחבי השכונה. כמה מתושבי השכונה נרתמו לסייע להורים במצוקתם ויצאו לחפש את יוסי ברחובות השכונה. גם המשטרה עודכנה ושוטרים נשלחו לסייר ברחובות השכונה.

יוסי עדיין שכב על החצץ בחורשה. אט אט שבו אליו כוחותיו והוא הצליח לקום ממקומו. הוא מישש את ידיו ורגליו כדי לוודא שלא נפצע באופן חמור.

ראשו עדיין כאב, אך הבין שאין לו מנוס אלא לצעוד באיטיות אל עבר הכביש הראשי. בחושיו המחודדים הבין יוסי שעליו לחזור חזרה את הדרך שעשה ולא לנסות להגיע אל צידה השני של החורשה.

רק שאז נתקל שוב בקופסת העץ שגרמה לנפילתו. בהחלטה

של רגע החליט לבחון את תכולת הקופסה. הוא ניסה למשוך אותה מהקרקע ולמרבה הפליאה, רעש עצום של מטבעות ומתכות נשמע מתוכה.

השמש כבר שקעה כמעט לחלוטין. קרניים אחרונות של שמש עוד האירה במעט את המקום. יוסי הביט אל תוך הקופסה כדי לבחון את תכולתה. עיניו נותרו פעורות במשך דקה ארוכה כשהבין שהקופסה שבידיו מלאה בתכשיטים, מטבעות ושטרות כסף.

סקרנותו של יוסי גברה. הכאבים שהיו מנת חלקו עד לפני רגעים ספורים, נעלמו.

מעניין של מי הקופסה הזו?

ולמי היה עניין לטמון אותה דווקא כאן בלב החורשה?

יוסי נטל איתו את הקופסה והחל לצעוד בחזרה אל הרחוב הראשי. מידי פעם עצר לנוח כדי להתגבר על כאבי הנפילה. עד שהגיע לכביש הראשי.

ניידת הסיור השכונתית שהגיעה לבית המשפחה לקחה מההורים את התיאור המדויק של יוסי. האמא סיפרה אלו בגדים הוא לבש כשיצא לתלמוד תורה ואיך נראה הילקוט שעל גבו. עם הפרטים ותמונתו של יוסי, יצאו השוטרים לסייר ברחובות השכונה.

בפאתי השכונה ציפתה להם הפתעה. יוסי עמד על המדרכה המובילה אל הכביש הראשי כשהוא חיוור, בגדיו מפוזרים, הילקוט שמוט על גבו וקופסת עץ בידיו.

הנה הוא, הצביע אחד השוטרים לעבר יוסי.

יוסי הבין ששוטרים נשלחו לחפשו. הוא מכיר היטב את הוריו. הוא ידע שאם יאחר ההורים יערבו את המשטרה.

ניידת הסיור התקרבה עד למקום שבו עמד ואחד השוטרים פתח את הדלת.

"אתה יוסי?", שאל השוטר.

"כן", השיב יוסי.

"היכנס בבקשה", הורה השוטר.

בדרך הקצרה המובילה אל ביתו, הספיק יוסי לספר לשוטרי הסיור את כל השתלשלות האירועים. הוא אף הציג בפניהם את הקופסה שמצא וביקש מהם לסייע לו להחזיר אותה לבעליה.

השוטר שבניידת נדרך. קופסת עץ עם תכשיטים ושטרות כסף, הזכירה לו משהו.

כעבור רגעים אחדים, נזכר השוטר: רק לפני שלושה שבועות הוגשה תלונה במשטרה על פריצה לאחד מבתי השכונה. אבי המשפחה סיפר שפורצים חדרו לביתו וגנבו קופסת עץ שהייתה עמוסה בתכשיטים יקרים ובשטרות כסף שהוכנו מבעוד מועד לחתונה של בנם הבכור.

את מחשבותיו שמר לעצמו.

"קודם נלך לפגוש את ההורים שלך, הם מאוד דואגים".

השוטרים הגיעו אל בית משפחת וסרמן כשיוסי יחד איתם. ההורים עטפו את יוסי בחיבוקים כשדמעות בעיניהם. הם נדהמו לשמוע את כל השתלשלות העניינים מהרגע שיצא מחצר הת"ת.

האב, שלא הפסיק להודות לשוטרים היה נרגש ונסער: "אני שמח שחזרת הביתה בריא ושלם. נקח אותך עכשיו למרפאה כדי שיטפלו בחבלות שספגת. אני מקווה שמחר תקום בריא ושלם".

יוסי פסע במהירות אל עבר התלמוד תורה. ראשו היה עמוס מחשבות מאירוע יום האתמול. היום, הוא כבר יודע, הוא יחזור במהירות מיד בתום הלימודים.

הוא הציץ בשעונו כדי לראות האם יספיק להיכנס אל הכיתה בזמן.

דקה אחת הפרידה בין הגעה בזמן לאיחור סמלי ראשון של יוסי. בדיוק בשעה 7:59 נכנס יוסי בשערי הכיתה. לגודל פליאתו, המחנך הרב רבינוביץ המתין לו כבר ליד דלת הכיתה.

"אתה יודע למה אני ממתין פה?", שאל הרב רבינוביץ את יוסי.

"בגלל שאיחרתי?", תהה יוסי בקול.

"לא", השיב המחנך. "בגלל המצווה הגדולה שעשית".

"איזה מצווה עשית?", תהה יוסי ובראשו שוב התרוצצו אירועי יום האתמול.

"הבט יוסי", השיב המחנך כשהוא מוודא שכל ילדי הכיתה מקשיבים. "אתמול זכינו ב"ה לחתן את בנו הבכור. באמצע החתונה נכנסו שוטרים וכולנו החסרנו פעימה. חשבנו שקרה משהו, אבל אחד השוטרים ניגש אליי וסיפר שאחד מילדי השכונה בשם יוסי וסרמן מצא בחורשה קופסת עץ מלאה בתכשיטים וכסף. התברר שזו הקופסה שנגנבה מהבית שלנו לפני שלושה שבועות. לפי התיאור של השוטרים, מיד הבנתי שזכית לקיים מצוות השבת אבידה, ורצייתו להודות לך בפני כל הכיתה".

יוסי השפיל את ראשו. רק כעת הבין שהקב"ה הוביל אותו בשבילי החורשה רק כדי לסייע למחנך האהוב שלו למצוא את האבדה.

אחרי דברי השבח והתודות, הרב רבינוביץ ביקש להוסיף משפט אחד: "יוסי, היית שליח מצווה ולכן שלוחי מצווה לא ניזוקים, אבל להבא חשוב לזכור: אסור ללכת במקומות שאנחנו לא מכירים כי אסור לנו לסמוך על הנס".

פסקת טיעון

בעד או נגד, שני צדדים למטבע, לכל נושא יש תומכים ויש מתנגדים. בכתיבת פסקת טיעון, על הכותב לנקוט בעמדה ולהוכיח את עמדתו. בכל טיעון תופיע טענה ברורה והחלטית, אחריה חייבים להופיע נימוקים. נימוק הוא אמירה המוצגת בטיעון שמטרתה לבסס, להוכיח, להצדיק או לתמוך בטענה. כדי להציג בטיעון נימוקים מספקים ומשכנעים שאלו את עצמכם:

- האם מספר הנימוקים מספק?
- האם הוספתי דוגמאות התומכות בנימוקים?
- האם הנימוקים מעניינים?
- האם הם ברורים?
- האם ההקשרים הלוגיים תקינים?
- האם הנימוקים נתמכים על ידי מקורות מידע מהימנים?

מבנה של פסקת טיעון: נימוק + טענה
תחילה עליך להציג את הטענה במשפט מפתח. לאחר מכן להציג את הנימוקים בצורה מסודרת עם שימוש במילות קישור, כגון:

- ניתן להוכיח טענה זו באמצעות נימוקים אלו:
- טענתי נתמכת במספר נימוקים כדלהלן:
- הנימוקים להלן יוכיחו את חשיבות דעתי:

לאחר הטענה יש לסיים, בסיכום מסקנה או המלצה.

לפניך נושאים לדיון. הצג את עמדתך בפסקה התואמת את הכללים שנלמדו עד כה:
1. קייטנות קיץ 2. טיולים רבים במהלך השנה או טיול אחד גדול 3. מבחנים

עמדתך? בעד או נגד (הקף בעיגול)
טיעונים לשכנוע:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

דוגמאות:

מקורות לביסוס הטענות:

משפט סיום:

כותרת:

כתיבת הפסקה:

תיהלוך טקסט

טרם השבת התשובות לשאלות בקטעי הבנה, נדרש תהליך המסייע בהשבת התשובות, בדיוק ובהבנה של הטקסט.

תחילה קרא את המאמר בקריאה מרפרפת, ולאחר מכן, גש לקרוא בעיון את השאלות. יש שאלות בהן תדרש לצטט מתוך הכתוב, לאתר מידע, לארגן מידע בצורה של טבלה, למצוא קשר הגיוני בין קטעים ומשפטים, או של מילה במשלב גבוה על פי הקשר במשפט. לפעמים יבקשו ממך להבין את עמדת הכותב, כמו כן, תפגוש שאלות הערכה המבקשות חוות דעת אישית.

לפני כל שאלה כתוב ליד השאלה מה היא דורשת, עבודה זו תקל מעליך את מציאת התשובה במאמר.

ספינה המורכבת מ-15 מיליון מקלות שלגונים

כאשר רוב מקדונלד הוריד את ספינתו אל המים בנמל אמסטרדם, עצרו הצופים את נשימתם: האם יצליח להשיט את הספינה או שהיא תתהפך ואולי תתפרק? הוא לא היה מודאג. הוא היה בטוח שיוכל להשלים משט בספינה.

יש מי שבונים ספינות מעץ כמו ידיהם ואפילו מצליחים לשוט בהן, אבל איש לא בנה ספינה מגזירי עץ קטנים, וליתר דיוק: ממקלות של שלגונים ("ארטיקים").

מקדונלד, אמן אמריקאי המתגורר באמסטרדם שבהולנד, הגה את רעיון בניית הספינה כאשר טיפל בילדים חולים. הוא רצה להעמיד בפניהם אתגר מעניין. ואכן מכל העולם שלחו אליו מקלות משומשים של שלגונים. הוא קנה כמות עצומה של דבק חזק, ובסבלנות רבה חבר מקל למקל בעזרת הדבק. את הדגם לבניית הספינה לקח מספינות הוויקינגים.

לוויקינגים היתה שיטה מיוחדת בבניית ספינות עשויות מעץ אלון. לספינות היה חרטום מעוגל כלפי מעלה, תורן אחד ומפרש אחד בודד.

ספינה כזו בדיוק בנה מקדונלד במשך יותר משנתיים, מן המקלות המשומשים. 15 מיליון מקלות הספיקו לו כדי להקים ספינה באורך 15 מטרים, שמסוגלת לצוף על המים. והוא לא עשה זאת סתם לשם שעשוע.

"המטרה שלי", אמר האמן, "הייתה להוכיח לילדים, ובמיוחד לילדים חולים, שביכולתם לעשות כל דבר. אם הם חולמים על משהו, הם גם יכולים להגשים את החלום".

עכשיו, סיפר מקדונלד, הוא אינו מסוגל כבר לראות מקלות שלגונים מול העיניים, אך רעיונות חדשים כבר בדרך.

לפניך סיכום של הקריטריונים בתיהלוך טקסט, סמן ליד כל שאלה את ממד ההבנה אותו היא דורשת:

1. איתור מידע
2. ארגון מידע
3. הבנה לשונית
4. קשר לוגי
5. פרשנות והסבר
6. הערכה - חוות דעת

ענה על השאלות:

1. מאיזה חומר היו עשויות ספינותיהם של הוויקינגים?

2. מדוע עצרו הצופים את נשימתם?

3. מה היה עיסוקו של מקדונלד?

4. מה הסבר המילה חרטום בהקשר הנוכחי? (הקף בעיגול) אף / החלק הקדמי / איש חכם

5. מדוע נדרשה סבלנות בהכנת הספינה?

6. האם דעתו של מקדונלד בדבר הגשמת כל חלום תואמת את השקפתך / דעתך בעניין? נמק!

7. מדוע לדעתך, בחר מקדונלד לבנות את ספינתו דווקא ממקלות שלגונים?

8. בטקסט מוזכר נמל אמסטרדם, אלו נמלים נוספים אתה מכיר (2)

- סדר את המשפטים לפי סדר כרונולוגי = סדר ההתרחשות
1. מקדונלד אינו מסוגל כבר לראות מקלות שלגונים מול העיניים
 2. מקדונלד הגה את רעיון "הספינה" בעת שטיפל בילדים חולים
 3. מקדונלד חבר את המקלות במשך יותר משנתיים
 4. מקדונלד שלח בקשה לכל העולם לקבל מקלות שלגונים
 5. מקדונלד ערך את המשט בנמל אמסטרדם

היסטוריה

התושבים באירופה בראשית האלף השני חיו בשלטון פאודלי. הם חיו באחוזה בה עמד אדון (דוכס/רוזן/אדון). האיכרים שהתגוררו באחוזה עבדו עבודת אדמה ושירתו את האדון במגוון תחומים.

מהו פאודליזם?

המלך העניק אדמות לאציל, האציל העניק אדמות לאציל נמוך ממנו, וכן הלאה. בעל האדמות נקרא סניור, ובעל האחוזה נקרא וואסל (נאמנו ומשרתו). פאודום (הפקד), האדון היה מפקיד בידי הוואסל את האדמה בתנאי שהוא שומר לו אמונים.

שבטים נודדים החלו להיכנס בשערי אירופה, הגיעו בעלי מלאכה שונים, בשונה מעבודת האדמה ששררה באירופה. החיים בעיר כלל לא דמו לחיים באחוזה פאודלית. תושבי העיר לא היו מחוברים לאדון, ולא היו קורים לקרקע, היה עליהם רק לשלם מיסים. היו בעלי מלאכה שונים כגון: אופה, סנדלר, חייט, סוחר יין וכולי.

כתוב 3 הבדלים מתוך הכתוב בין אחוזה פאודלית לעיר:

1. _____
2. _____
3. _____

מעניין לדעת!

קרא את הקטע שלפניך והשב על השאלות שאחריו:

על החיים בעיר בתקופת ימי הביניים

בתקופת ימי הביניים, כלי התחבורה הנפוצים היו עגלות רתומות לסוסים. העגלות נסעו ברחובות העיר הצרים והמפותלים. ברוב שעות היום שררה בעיר אפלולית, זאת מכיוון שהבתים הצמודים מאוד זה לזה, הסתירו את אור השמש. בתקופה זו עדיין לא הומצא החשמל ואפילו עדיין לא היו גפרורים. חלונות הבתים היו עשויים לרוב אריגים או עורות בעלי חיים, מהם חדר רק אור עמום אל הבית. בלילות שררה חשכה, וכאשר יצאו תושבי העיר מבתיהם, הם האירו את דרכם בעזרת לפידי אש. השימוש בלפידים גרם לעיתים לשריפות, מכיון שהבתים היו עשויים עץ. בנוסף בתקופה זו לא הייתה בעיר מערכת תברואה מסודרת, ולכן פרצו לעיתים קרובות מגפות.

שאלות:

1. מה היה הגורם למגיפות בתקופת ימי הביניים?
2. מדוע שררה אפלוליות ברחובות?
3. כתוב 3 הבדלים בין החיים שלנו כיום, לבין החיים בתקופת ימי הביניים:

מהן מיליות?

- מילות קישור - גם, מלבד, ועוד, רק, חוץ מ....
- מילות שאלה - האם, הייתכן, האמנם?
- מילות יחס - בעצם, לבד, מתחת, מעל, על ידי, בלעדי, מסביב, אל, מאחורי, על יד.
- מילות קריאה - דיו! אוי! חבל! הידד!
- תואר הפועל - במהירות, בשביל, כאן, היטב, מיד.

כיצד נזהה מיליות?

קיימות שלוש דרכים, לזיהוי המיליות:
 אי אפשר להוסיף מילת שייכות (של...)
 אי אפשר לרבות (להוסיף את המילה מאוד)
 אי אפשר להטות לפי זמנים (עבר לעתיד וכו')

- הקף את המיליות במשפטים שלפניך (בכל משפט יש לפחות אחת):
- יואב העביר את הפירות המסוכרים מן הסיר אל הקופסה
 - סבתא שרה הכינה עוגה לכבוד יום ההולדת והניחה אותה על השולחן
 - דוד למד היטב למבחן הוא אמר: "לפעמים אפשר גם ללמוד לבד בלי חברים"
 - דן הגיע לכאן במהירות
 - סבא חילק לכל בני המשפחה דמי חנוכה
 - הילדים החביאו מיד את האפיקומן מאחורי הספה

- השלם את המשפטים הבאים בעזרת מיליות מתאימות:
1. השולחן היו מונחות קערות פירות _____ בקבוקי מיץ קר.
 2. מה עדיף, לקרוא ספר _____ לשחק בחבל?
 3. הבריאות עדיף לשתות _____ בקיץ.
 4. _____! אנחנו יוצאים לטיול מחר!
 5. _____ הקופסה היו העוגיות.

מילות יחס - מיליות שניטות:

מילות יחס הן מיליות שיכולות להתייחס לגופים שונים לכן הן ניטות בדומה לנטיית השייכות. הן מתחלקות לשתי קבוצות:

קבוצה א':

דומה לנטיית שייכות ביחיד
 לדוגמא: מול - ביחס אלי מולי כמו כדור שלי כדורי.

קבוצה ב':

דומה לנטיית השייכות ברבים
 לדוגמא: מעל ביחס אלי מעלי, כמו כדורים שלי כדורי.
 וכך גם המיליות: מתחת, אל, מאחורי, לפני, על ידי, בלעדי ועוד.

אות השימוש 'ש'

'ש' השימוש היא קיצור של המילה אשר:
 אם הפועל בזמן הווה, אפשר לכתוב ה בפתח במקום ש בסגול.

ענה על השאלות בתופסת 'ש' או ה':

- א. איזה חוברת קנית? _____
- ב. באיזה ספר קראת? _____
- ג. אילו מסכות בחרתם? _____
- ד. מאיזה מגירה לקחת את הדף הזה? _____

זאוזרפיה

זרמים

- באוקיינוסים ובימים הגדולים קיימים זרמים = נחלים.
קיים נס פלאי: הזרמים השונים לא מתערבבים במים ונשארים בטמפרטורה שלהם.
הזרמים שונים זה מזה:
א. בטמפרטורה
ב. בקצב הזרימה
ג. ברוחבו
ד. בעומקו

זרמים חמים

1. זרמים חמים יותר בקיץ.
2. הזרמים משפיעים על הארץ כשהם זורמים בסמוך אליה: על חום או לחות.
3. הזרמים החמים מקורם בקו המשווה.
4. הזרמים החמים, חמים יותר באזור קו המשווה.
5. מעל הזרמים החמים נושבות רוחות חמות עולמיות.
6. הזרמים החמים והרוחות החמות העולמיות, זורמים ונושבות באותו כיוון, בחצי הכדור הצפוני הזרמים החמים נושבים מקו המשווה צפונה לקוטב הצפוני כמו הרוחות החמות העולמיות, בחצי הכדור הדרומי זורמים הזרמים החמים מקו המשווה דרומה לקוטב הדרומי.
7. זרמים חמים מופיעים במפת הזרמים בגווי האדום (במציאות באוקיינוסים צבעם זהה למימי האוקיינוסים).

זרמים קרים

- זרמים קרים, קרים יותר בחורף.
זרמים קרים משפיעים על הארץ כשהם זורמים לידה על קור ויובש.
זרמים קרים מסומנים במפה בגווי הכחול.
מעל זרמים קרים נושבות רוחות קרות עולמיות.
הזרמים הקרים מהקוטב הדרומי פונים צפונה לקו המשווה.

שרטט את כדור הארץ (צורת מעגל), ציין את שני הקטבים (הצפוני והדרומי) ושרטט את קו המשווה. הצג את מפת הזרמים והרוחות על ידי חיצים. לזרמים קרים השתמש בצבע כחול, ולזרמים חמים בצבע אדום:

השלם את האותיות ש' או ה' החסרות:

- א. הילדים ____ נחשפים לספרים בגיל צעיר, יצליחו יותר בלימוד הקריאה.
- ב. התלמידות ____ התנהגו בדרך ארץ, קיבלו ציון גבוה בתעודה.
- ג. בנות ____ יודעות אנגלית, מסתדרות בקלות בכל מקום.
- ד. אנשים ____ מקפידים על אורח חיים בריא, מאריכים ימים.

גם אותיות ב' ל' מ' הן קיצורים של מילים:

- האות ב' יכולה לשמש כקצור של המילים: במקום, בשעה, בעזרת, באופן...
האות ל' יכולה לשמש כקצור של המילים: לשם, למען, בשביל, אל...
האות מ' יכולה לשמש כקצור של המילים: מן, מתוך, עשוי מ...
שים לב - כאשר המילים הופכות לאותיות - הן נצמדות למילים שלאחריהן.

כתוב את המשפטים שוב, והחלף כל מילת יחיד לאות שימוש:

1. הוצאתי את הקלמר מתוך הילקוט: _____
2. הלכתי לישון בשעה 10:00 בדיוק: _____
3. הרמתי את התינוק בצורה זהירה: _____
4. הלכתי למכולת בשביל לקנות חלב: _____

לחמדים לציור עם דבורה הנדיקה

טיפ!

כדי לצייר מדוייק יותר את תווי הפנים כדאי להוסיף שני קווים פשוטים בפנים אחד לאורך ואחד לרוחב הפנים את הקווים האלו נצייר בקו בהיר כפי שצויר נמחק אותם. על קו הרוחב נצייר את העיניים וקו האמצע חוצה לנו את הפנים ועוזר לנו ליצור זווית נכונה בפנים.

1. נתחיל בציור ראש הילד

2. נצייר עיניים אף ופה

3. נשלים את תווי הפנים

4. נצייר את שער הראש ונוסיף צוואר

5. נשלים את השער נצייר כיפה ונעבור לגוף

6. נצייר את הידיים ותחילת הרגליים

7. כעת לכפות הידיים נשלים את המכנסיים

8. נשלים את אצבעות הידיים ונוסיף את רגל

9. כעת לגרב הצווארון בחולצה השרוול והחגורה

10. נצייר את הנעלים ונתחיל בציור הדלי

11. נשלים את ציור הדלי וגם את הנעלים נצייר את מקל המטאטא

12. כעת נוסיף את הפרטים האחרונים וסיימנו

13. נמחק את קווי הבסיס המיותרים בציור קווים אתו מסומנים בכתום

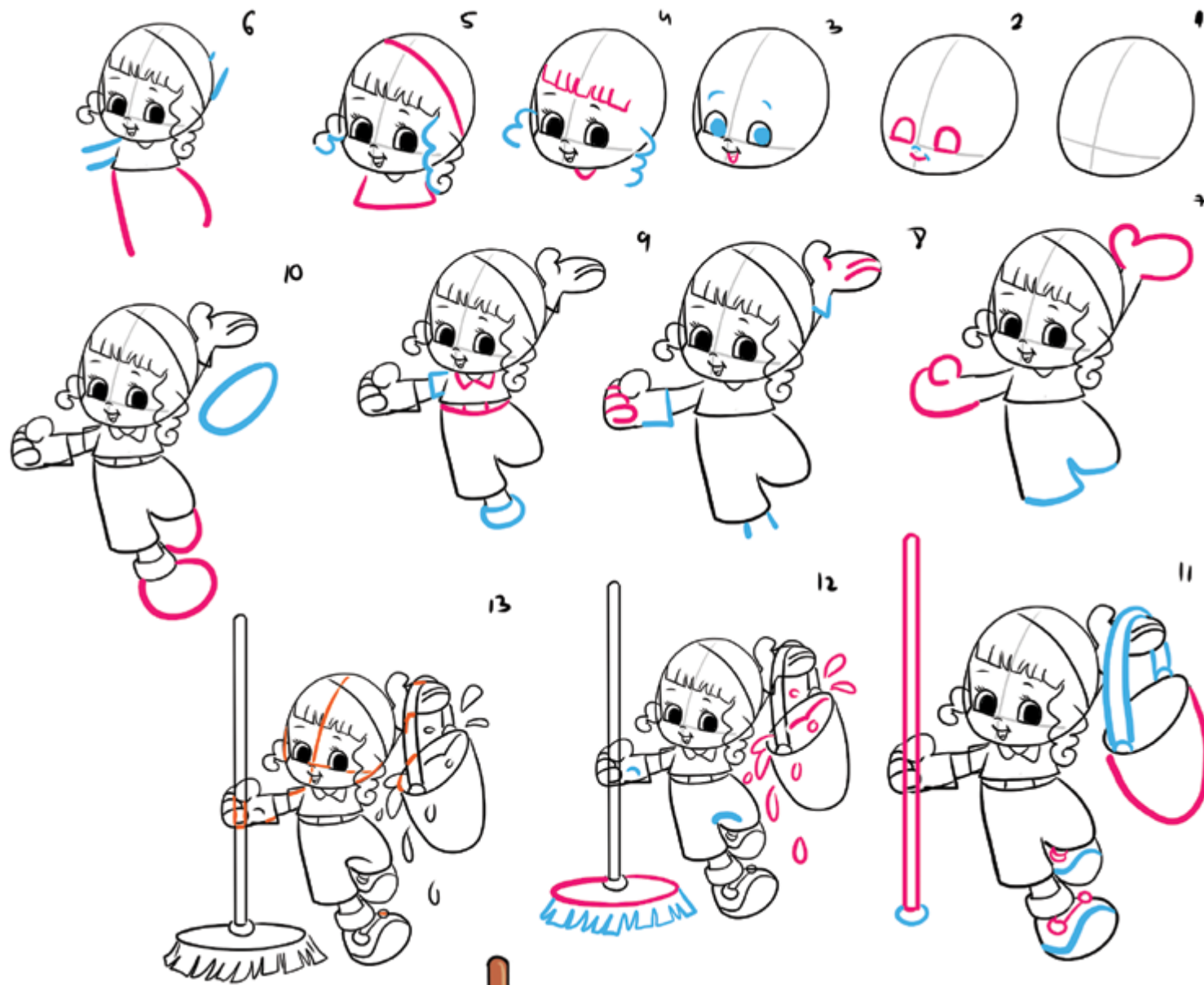
וקדימה אפשר להתחיל לצבוע!

תאמינו בעצמכם.

הכי חשוב. תאמינו במי שאתם, במה שאתם מסוגלים ובציורים שלכם.

תאהבו אותם, כי מעל הכל, לפי מה שאנשים אחרים חושבים,

חשוב אפילו יותר מה אתם חושבים על מה שאתם יוצרים.

מדוע לא מברכים על מצוות ההגדה?

בליל הסדר אנו מקיימים את מצוות סיפור יציאת מצרים, וזוהי המצווה המרכזית בלילה זה: "והגדת לבנך ביום ההוא". נשאלת השאלה: מדוע אין אנו מברכים ברכת המצוות על מצווה זו, בנוסח "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לספר ביציאת מצרים" וכדו'? שאלה זו נשאלה בדברי רבותינו שבכל הדורות. נעיין ראשית בדבריו של בעל שיבולי הלקט, אשר סובר כי אכן יש לברך על מצווה זו - ואכן מברכים אנו עליה!

שיבולי הלקט סימן ריח, צד ע"ב

(א) "ומצות הגדה היא מצות עשה והייתה טעונה ברכה אלא שכבר מברכים על קריאת שמע (ב) או יש לומר; זה שאומרים "אשר גאלנו" היא ברכת ההגדה - שהרי יש בה הזכרת מצה ומרור ופסח, ובזמן הבית היו מקדימים ואומרים 'והגיענו הלילה הזה לאכול בו פסח מצה ומרורים', והרי יש בה תשובה לכל השאלות, ועל כן פותחים בה בברוך וחותרים בה בברוך לפי שהיא מטבע ארוך".

על פי בעל שיבולי הלקט, אילו ברכות פוטרות את הצורך לברך על סיפור יציאת מצרים?

ניתן גם לומר כי אין צורך לברך כלל על סיפור היציאה. המהר"ל מפראג, בספרו 'גבורות השם' מבאר כי ההגדה עצמה (בפה) איננה עיקר המצווה, ולכן אין לברך על סיפור יציאת מצרים. נעיין עתה בדבריו.

מהר"ל מפראג, גבורות ה' פרק ס"ב

"ואם תאמר למה אין מברכין על הגדה שהרי מצוה לספר ביציאת מצרים והיה לנו לברך על המצוה זאת? ויראה כיון דעיקר הדבר הוא מחשבת הלב דצריך להבין מה שאמר ואם לא כן לא הוה מידי, וכיון שהעיקר הוא בלב לא שייך ברכה אלא במצוה שעיקר שלה במעשה".

על פי המהר"ל מפראג, מהי עיקר מצוות סיפור יציאת מצרים? האם לשיטתו עצם אמירת ההגדה מספיקה כדי לקיים את המצווה?

סיבה נוספת לכך שאין מברכים על מצווה זו מספק בעל ה'שפת אמת' מגור. נעיין בדבריו ונשים לב למוסר העמוק הנאמר בדבריו.

ומה שאין מברכין ברכת המצות על סיפור יצ"מ. י"ל שהוא דבר המוטל עלינו בעצמנו גם אם לא היינו מצווין על זאת. ולא שייך על זה ברכה. כדאיתא עבדא דמפיק ליה מארי' לחירות ויהיב לי' כספא ודהבא אית לי' לשבחא וכו'.

על פי בעל ה'שפת אמת', היינו צריכים להתעורר מעצמנו לקיים את מצוות יציאת מצרים - כפי שכל עבד שהשתחרר מעבדות היה צריך לנהוג.

על פי דבריו, מדוע אין מברכים על מצווה זו?

כמה מצות לוקחים לליל הסדר?

בעם ישראל כיום ישנם שני מנהגים רווחים בעניין מספר המצות שיש לקחת לליל הסדר. רוב עם ישראל נוהג להניח על שולחן ליל הסדר 3 מצות. לעומתם, יש הנוהגים לקחת 2 מצות לליל הסדר, ביניהם תלמידי הגר"א ובני תימן. נלמד את המקור ל2 דעות אלה.

א. המקור הראשון בו יש לעיין הוא הגמרא בפסחים הקובעת כי בליל הסדר אין לאכול מצה שלמה, אלא שבורה.

תלמוד בבלי פסחים קטו, ב

לחם עוני- עני כתיב, מה עני שדרכו בפרוסה, אף כאן בפרוסה בכל שבת יש דין ידוע של 'לחם משנה': יש לבצוע על שתי לחמים שלמים. האם דין זה שייך גם בליל הסדר? נעיין בגמרא בברכות.

ברכות לט, ב

אמר רב פפא הכל מודים בפסח שמניח פרוסה בתוך שלמה ובצוע מאי טעמא לחם עוני כתיב. על פי דברים אלו, נראה שניתן לקיים דין לחם משנה באמצעות מצה וחצי: 'פרוסה בתוך שלמה'. וכך נראה מדברי הרמב"ם:

משנה תורה, הלכות חמץ ומצה ח, ו

ואחר כך מברך על נטילת ידים ונוטל ידיו שניה שהרי הסיח דעתו בשעת קריאת ההגדה, ולוקח שני ריקין חולק אחד מהן, ומניח פרוס לתוך שלם ומברך המוציא לחם מן הארץ, ומפני מה אינו מברך על שתי ככרות כשאר ימים טובים? משום שנאמר: לחם עוני מה דרכו של עני בפרוסה אף כאן בפרוסה. ב. עתה נעיין בדברי רש"י בגמרא בפסחים, ונחשוב: האם לדעתו מספיקה מצה וחצי?

רש"י, פסחים קטז, א ד"ה אף כאן בפרוסה

אף כאן בפרוסה - לברך על אכילת מצה ושתי שלימות מייתי משום ברכת המוציא דלא גרע משאר ימים טובים שצריך לבצוע על שתי ככרות שלימות ובצוע מאחת מהשלימות:

באר: מהי מחלוקתם של רש"י והרמב"ם? מהי ההשלכה של מחלוקתם: כמה מצות לוקחים על פי כל שיטה?

ג. עתה נעיין בדברי השולחן ערוך, אשר פסק כאחת הדעות. חשוב: **כאיזו שיטה פסק מרן השולחן ערוך?**

שולחן ערוך סימן תעג, סעיף ה

מביאין לפני בעל הבית קערה שיש בה שלש מצות ומרור וחרוסת וכרפס או ירק אחר (וחומץ או מי מלח) ושני תבשילין אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה ונהגו בבשר וביצה.

הלכות ערב פסח ומנהגיו

להלן מספר קבוצות ובהן מפורטים פרטי דינים הנוגעים להלכות ערב פסח ומנהגיו. עליך למצוא בכל קבוצה את הפרט שאיננו נכון. יש להיעזר בהפניות בתחילת כל שאלה:

מלאכות שמוטר לעשות בערב פסח (שו"ע תסח, א)

- מלאכת הדיוט בחינם
- תיקון כליו ליום טוב
- עושה מלאכה להשתכר
- כותב ספרים לעצמו דרך לימודו

מתענים בערב פסח (שו"ע תע, א+ג)

- בכור מאב
- בכור מאם
- האיסטניס
- קטן

מאכלים שמוטר לאכול בערב פסח (שו"ע תעא, ב [הגה])

- ירקות
- פירות
- גבינה
- מצה

נהגו לצום תענית בכורות (מ"ב תע, ב)

- בכורי בלויים
- בכורי כהנים
- בכורי ישראל
- בכורי ענבים

נפטרים מתענית בכורות (משנה ברורה סימן תע ב, י)

- מוהל
- סנדק
- משתתף בסיום מסכת
- כהנים ולויים

לפניך מספר שאלות הנוגעות לגדריהם של איסורים שונים הנוהגים בפסח. ענה עליהם באמצעות המקורות המצוינים בסוגריים:

עד מתי?

- עד מתי מותר (מעיקר הדין) לאכול מצה? (שו"ע תעא, ב [הגה])
- עד מתי חובה לאכול את האפיקומן? (שו"ע תעז, א)
- עד מתי מותר לאכול חמץ בערב פסח? (שו"ע תמג, א)
- עד מתי מותר לאכול מצה עשירה? (שו"ע תסא, א-ד)
- עד מתי אפשר לעשות מלאכה בערב פסח? (שו"ע תסח, א)

כמה?

- כמה מצות לוקחים לליל הסדר? (שו"ע תעג, ה)
- כמה צריך לאכול ממצת האפיקומן? (שו"ע תעז, א)
- כמה כזיתים יאכל בעת 'מוציא מצה'? (שו"ע תעה, א)
- כמה צריך לאכול מהמצה כדי לצאת יד"ח מצות אכילת מצה? (שו"ע תעה, ז)

על אילו כוסות מברכים?

ליל הסדר אנו שותים ארבע כוסות, זאת ידוע לכל. אך כמה פעמים מברכים אנו את ברכת 'בורא פרי הגפן'? נעיין בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים, עד לשורת ההלכה.

ראשית נעיין בדברי הרי"ף, אשר פוסק כי יש לברך על כל אחת מהכוסות.

רי"ף, פסחים, כד, א (בדפי הרי"ף)

א. רבינא אמר כל אחד ואחד מצוה בפני עצמו הוא ואמר רבנא רבואתא הואיל וכל אחד וא' מצוה בפני עצמו הוא ברכין בפה"ג אכל כסא וכסא

1. מה נימוקו של הרי"ף לפסיקתו שיש לברך על כל כוס וכוס?

לעומת הרי"ף, סובר הרא"ש כי יש לברך רק על הכוס הראשונה והשלישית. בדבריו דוחה הוא את סברת הרי"ף. נעיין בדבריו, ונראה כיצד הוא דוחה את דברי הרי"ף.

רבנו אשר, פסחים פרק י, כד

...אע"ג דכל חד וחד מצוה באנפי נפשיה היא כיון דליכא היסח הדעת לא בעי לברוכי אכל כסא וכסא

2. מה נימוקו של הרא"ש לפסיקתו שיש לברך רק על הכוס הראשונה והשלישית? כיצד הוא דוחה את דברי הרי"ף?

נעיין כעת בדברי הפוסקים. ראשית, נביא את דברי מרן השו"ע:

שולחן ערוך אורח חיים תעד, א

שותה כוס שני ואין מברך עליו לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה שאין מברכין בורא פרי הגפן כי אם על כוס של קידוש ועל כוס של ברכת המזון ואין מברכין על הגפן כי אם אחר כוס

3. עיין בדברי הראשונים שלמדת ובדברי השולחן ערוך, וחשוב: כמו מי פסק מרן? האם כדעת הרי"ף או שמא כדעת הרא"ש?

בהגהותיו לשולחן ערוך, חלק הרמ"א על מסקנת השולחן ערוך בסוגיא זו. נעיין בדבריו.

שולחן ערוך אורח חיים תעד, א-הגה

הגה: והמנהג בין האשכנזים לברך ברכה ראשונה על כל כוס וכוס אבל ברכה אחרונה אין מברכין רק אחר האחרון לבד וכן דעת רוב הגאונים:

4. עיין בדברי הרמ"א. כמו מי פסק הרמ"א: האם כדעת הרי"ף או שמא כדעת הרא"ש?

להלכה: האשכנזים נוהגים כדעת הרמ"א, ומברכים על כל כוס וכוס.

לעומתם, רוב הספרדים נוהגים כדעת המחבר ומברכים רק על הכוס הראשונה והשלישית. עם זאת, יש מיוצאי צפון אפריקה שנוהגים כדעת הרי"ף ומברכים על כל כוס וכוס.

5. מה נוהגים בביתך בעניין זה?

חיבור וחסור מספרים עשרוניים

פתור את התרגילים.

העתק לקווים למטה את האותיות לפי סדר התרגילים מהקטן לגדול:

$12.4 - 5.66 =$	$5 + 2.6 + 1.39 =$	$7.5 - 1.368 =$	$2.45 + 1.368 + =$ 4.2
א	ז	ש	ו
$6 + 0.09 + 4 =$ 53	$8.05 - 1.37 =$	$17.49 + 0.03 + =$ 4	$2.1 + 4 + 0.063 =$
ז	ז	ג	מ
$4 + 2.6 =$	$2.1 + 0.064 + 4 =$ 35.	$0.05 + 1.5 + 2 =$ 005	$5 - 1.689 =$
ש	ה	ת	ל
$13.6 - =$ 1.009	$8.3 - 0.06 =$	$7.1 - 1.28 =$	$7.15 + 2.3 + 4 =$ 968
ה	כ	ק	י
$0.4 + 2.58 + =$ 10	$5.006 - 2.987 =$	$13.92 - 6.889 =$	$7.65 - 4 =$
ש	א	ת	ב

ר' אברהם חסדאי:

אחוזים

פתור את התרגילים וצבע בשחור כל משבצת בה כתוב הפתרון:

100 של 10%	10 של 300%	200 של 17%
125 של 40%	140 של 35%	700 של 1%
75 של 75%	400 של 31%	216 של $12\frac{1}{2}\%$
150 של 6%	600 של 61%	927 של 0%
800 של 8%	1000 של 25%	50 של $\frac{1}{2}\%$
26 של 150%	851 של 100%	70 של 5%
70 של 80%	300 של $33\frac{1}{3}\%$	160 של 50%
16 של 200%	250 של 2%	

239	852	240	3	188	210	128	73	250	70	340	20	40	17	47	38	25	1
				110			112	851	80	$3\frac{1}{2}$		60	32	252		$56\frac{1}{2}$	
7	640	450		$4\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$		237	89	13	54		1	366	$\frac{1}{2}$	50	300	
27	$\frac{7}{3}$	280		$31\frac{1}{2}$	28	34	116	11	35	78		45	124	$13\frac{1}{2}$	30	90	
0	39	56		951	21	49	14	10	5	100		18	$\frac{1}{4}$	9	$56\frac{1}{4}$	64	

מה קבלת?

כפל וחילוק במספרים עשרוניים

פתור את התרגילים הבאים:

$0.25 \times 12 \times 2 =$

$1.83 : 10 =$

$0.31 : 100 =$

$101 : 5 =$

$8.91 : 3 =$

$0.14 : 7 =$

$30.12 : 4 =$

$0.21 : 2 =$

$158 : 4 =$

$32.58 : 0.2 =$

$0.1 \times 3.2 =$

$0.2 \times 0.13 =$

$7 \times 0.5 =$

$10 \times 10 \times 2.4 =$

$0.306 \times 100 =$

$0.5 \times 14 =$

$40 \times 0.25 =$

$5 \times 3.6 =$

$0.371 \times 0.5 \times 2 =$

$0.6 \times 5 \times 10 =$

כפל מספר עשרוני במאונך

פתור את התרגילים:

$$\begin{array}{r} \times 0.3 \\ 3.9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 8.3 \\ 1.4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 4.32 \\ 0.2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1.05 \\ 7.32 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 4.7 \\ 1.2 \\ \hline \end{array}$$

4 פעולות במספרים עשרוניים

פתור את התרגילים והשלם את האות המתאימה לתוצאות למטה:

א $0.22 : 4 =$

ב $3.6 \times 2.4 =$

ג $0.6 + 3.14 =$

ה $10 - 3.129 =$

ו $1.28 \times 10 =$

י $16.1 + 3.79 =$

ל $17.8 - 8.49 =$

מ $8.41 \times 0.6 =$

נ $430 : 100 =$

פ $38.5 + 2.7 =$

ק $13.24 : 0.5 =$

ר $136.42 - 81.7 =$

ש $5 - 0.0937 =$

! 0.073×10

$$\begin{array}{r} 6.871 \quad 3.74 \quad 5.046 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6.871 \quad 8.64 \quad 26.48 \quad 6.871 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 0.055 \quad 54.72 \quad 8.64 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 0.05 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 0.73 \quad 5.046 \quad 12.8 \quad 9.31 \quad 4.9063 \quad 6.871 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4.3 \quad 5.046 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6.871 \quad 41.2 \quad 19.8 \\ \hline \end{array}$$

פתור בהצלחה!

סדר פעולות חשבון:

24 : 4 x (32 - 12) = _____

1,000 - 480 : 8 x 10 = _____

420 - 9 : 9 + 25 x 3 = _____

120 : (20 + 10) = _____

600 : 3 + 529 x 0 - 125 = _____

120 : 20 + 10 = _____

1. כפל וחילוק שברים:

2 ²/₃ : ²/₃ = _____

²/₇ x ³/₄ = _____

1 ¹/₂ : ¹/₄ = _____

1 ³/₈ x 2 ¹/₆ = _____

⁴/₇ : ³/₅ = _____

³/₄ : 6 = _____

2. פתור:

³/₄ + ¹/₂ =

²/₁₈ - ¹/₉ =

1 ¹/₂ + 2 ³/₆ =

⁴/₆ + ¹⁶/₁₈ = ¹⁶/₁₈

³/₆ + ²/₄ =

⁶/₂ - ²/₄ =

3 ¹/₃ - ⁴/₃ =

¹/₆ + ²/₃ =

²/₈ + ²/₄ =

⁶/₈ + ⁴/₈ + ¹/₂ =

3. פתור בעזרת תרגיל פתור:

1 ⁴/₆ + 2 ¹/₄ = 3 ¹¹/₁₂

1 ⁴/₆ + ¹/₄ = _____

1 ²/₆ + 2 ¹/₄ = _____

3 ¹¹/₁₂ - 2 ¹/₄ = _____

3 ¹¹/₁₂ - 1 ⁴/₆ = _____

1 ⁵/₆ + 2 ¹/₄ = _____

65x25 = 1625

1625:25 = _____

1625:65 = _____

65x24 = _____

64x25 = _____

65x50 = _____

65x26 = _____

הקו
התכנס

02-3011105

חיבון אלפוני

תלמיד יקר,
להלן טעימה מחידון הטריזויה
הטלפוני שמחכה לך בקו החכם
יחד עם שלל סיפורים, מסרים וחוויות.

הנחיות לקו האלפוני

תלמיד יקר,

בשביל לשפר את איכות הלמידה וליצור עבורך עניין וחוויה מקיפה, פתחנו קו טלפוני ובו תכנים לימודיים שמותאמים לכל מה שלמדת בחוברת.

מספר הטלפון מופיע בשער הקו החכם.

בקו הטלפון תמצא 6 שלוחות, על פי החלוקה הבאה:
'מספרי הסיפורים' - סיפורים קצרים על הנלמד בחוברת
'חכם בלילה' - משחקי טריזויה במגוון נושאים
'המומחים של הבית' - שאלות 'כן' ו'לא' בנושאי ידע כללי
'לומדים בבית' - שאלות לימודיות לחזרה על הנלמד בחוברת
'ירושלים של מעלה' - סיפורים על גדולי ירושלים

בצע את המשימות בחוברת, האזן לקו הטלפון המתעדכן,
ענה על השאלות ותהנה מלמידה מחכימה וחויייתית.

בהצלחה!

התכנס אל הבית

סריוויה

איזה כלל גדול מצטט המאירי בדבריו כדי למנוע אדם מלסמוך על הנס?

1. "השטן מקטרג בשעת הסכנה"
2. ואהבת לרעך כמוך
3. "אין סומכין על הנס"
4. "נתת ליריאך נס להתנוסס"

**השלם את הביטוי:
"חמירא..."**

1. סכנתא מאיסורא
2. וחמיעא דאיכא ברשותי
3. איסורא מסכנתא
4. סכנתא מניסא

לפי המדרש על הלל הזקן, מהו המשל שממנו הוא לומד שיש לשמור על הגוף?

1. איקוניות של מלכים [=הפסלים שבצורת המלכים]
2. יהלומים ואבנים יקרות
3. המדרש על התפוח
4. בית המרחץ

איזה מידע מכילים נגיפים?

1. מידע גנטי
2. מידע תורני
3. לא מכילים מידע
4. מידע אלרגני

שאלות

1. מה שמו של הילד האחרון ששיחק בכדור?
2. כמה ציורים של נגיפי קורונה יש בציור?
3. מה עשה הילד השמאלי לפני מספר רגעים? מה שמו?
4. מדוע הילד הגדול שיושב על הספה משתיק את אחיו הקטן?
5. מדוע מונחות שקיות הקניות בצד?
6. מי לא עשה את התפקיד שלו?
7. היכן מוקם עטו של צבי?
8. מי הניח את הספרים על הספה?
9. למה מוישי לא מופיע ברשימה?
10. כמה אנשים היו בחתונה?

תשובות בסוף החוברת

קטנת קורונה
פסח

הרמק	צבי
ג'וב	רחלי
יונתן	שירה

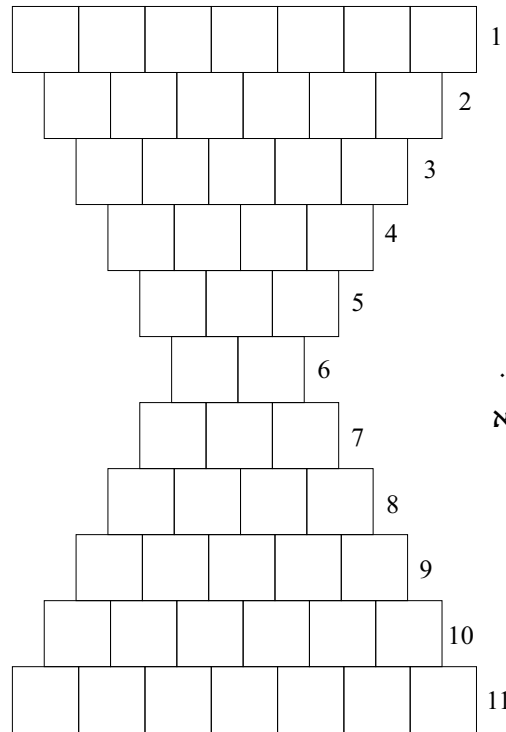
נסי ירמיהו בן יצחק
שפת השמאלית ימנית
- תחילת קטן סדרים לסבנה
- טלסת בליה ספיי וולר לירוקים
- קבלת כסא (הימני) הולק
- תצארה לרזי דקנית
- מנחת צדיק

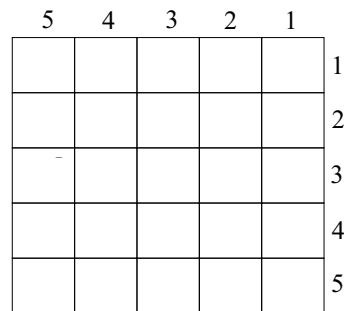
מדרג - אות

מדרג - אות

כתבו מושג בן 7 אותיות בשורה מס' 1, הורידו אות, שנו את סדר האותיות (אם יש צורך) ועברו למס' 2 וכן הלאה. ממס' 6 ומטה הוסיפו אות בכל שלב.

- 1- כינוי לראשית יבולי שבעת המינים המובאים לכהן.
- 2- התנוססו מעל כפורת ארון העדות.
- 3- חופרים.
- 4- כינוי למלמד תינוקות ביהדות תימן.
- 5- מסממני הקטורת.
- 6- האות השבע-עשרה ב"אלף-בית" היווני.
- 7- אחד מ"ארבעה אבות נזיקין" (בבא-קמא ב, ע"א).
- 8- תואר כבוד לאצילים באחדות ממדינות אירופה.
- 9- מערי הקודש בארץ ישראל.
- 10- "יחוסו" המשפחתי של "שכם" (וישלח).
- 11- "רכבו" של משיח שיבב"א.

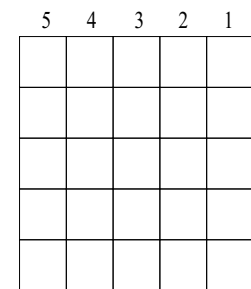
מאוזנך ...

אם תפתרו נכון תקבלו מושגים זהים במאוזן ובמאונך, כלומר - במאוזנך...

- 1- מתואריו של אליהו הנביא.
- 2- עץ פרי עושה פרי... (בראשית).
- 3- שיהוי, גרימה להתמהמהות.
- 4- הנהר השני בגודלו באירופה.
- 5- יוסבר ו/או יפורש.

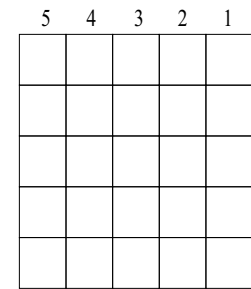
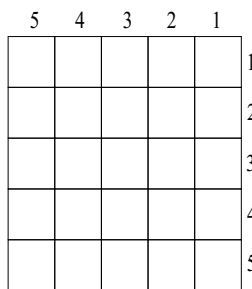
מאוזנכים

מאוזנכים... בשמנת ריבועי הקסם שלפניכם המושגים מתקבלים במאוזן ובמאונך, כלומר במאוזנך... המושג הראשון בכל ריבוע שייך לעניני בית המקדש.

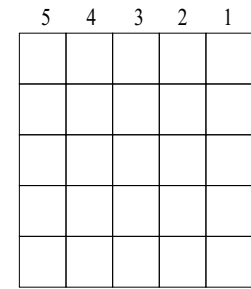
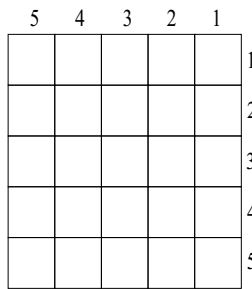
- 1- מקרבנות ביהמ"ק. 2- מין פרח. 3- פציינט. 4- שתי עצר המשכיותו. 5- מקום הצגת ההמחאות לפרעון בבנק.

- 1- ממעיין זה שאבו מיס לביהמ"ק. (סוכה פ"ד מ"ח). 2- ישנה מיקום. 3- פריחה. 4- שוטרי בניי (שמות). 5- סיפס.

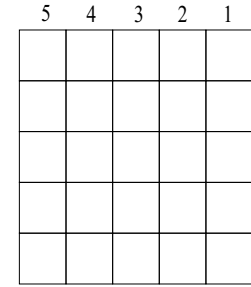
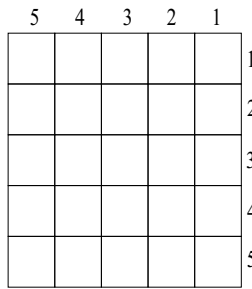
- 1- מכלי המשכן. 2- בע"ח טורף קטן (רבים). 3- פרשה בתורה. 4- חתקנים חשמליים לעיצוב שיער. 5- השתמט.

- 1- הרמה במקדש. 2- עשרה כמוהו היו לאברהם. 3- כלי מיתרים גדול (לעז). 4- מדינה במזרח אירופה. 5- סימנו בראשם לחיוב.

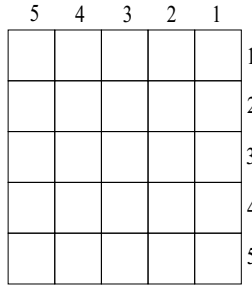
- 1- מכסה ארון העדות. 2- תמיהה. 3- ובני אשר ימנה וישוה... (ויגש). 4- מבני יעקב. 5- תעיזי, תרהיבי עוז.

- 1- הנאה אסורה מנכסי ביהמ"ק. 2- ההפך מן "ירידות". 3- משקה אלכוהולי (רבים). 4- לוקחים על מנת להחזיר. 5- השנה העברית (לפי"ג) ב- 2081 למנינם.

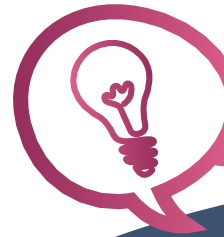
- 1- מסך במשכן ובמקדש. 2- מטעמי המקרא. 3- המים (בראשית ח'). 4- כינוי לעלה האמצעי בלוב.

- 1- ע"ב כמוהו היו בשולי מעילו של הכה"ג. 2- פרי הגפן. 3- מתעכב, מתמהמה. 4- פרשה בספר בראשית. 5- נמרח.

פוחת והולך

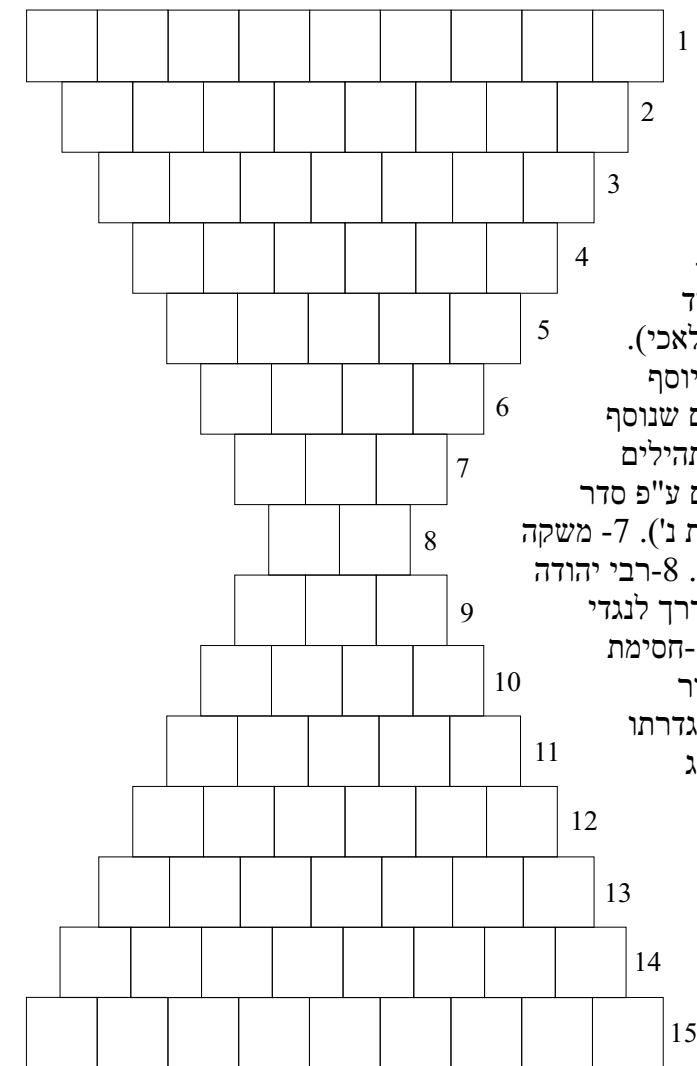
חידה!

מדרג-אות ענק

מדרג-אות ענק!

כתבו מושג בן 9 אותיות במס' 1, הורידו אות, שנו את הסדר (אם יש צורך) ועברו למס' 2. הורידו שוב אות וכן הלאה. ממס' 8 ומטה הוסיפו אות בכל שלב. (כמה מן המושגים קשורים לענייני גלות וגאולה).

- 1-סיומת אחת מברכות "שמונה-עשרה" 2-(5,4).
- 2-סיומת אחת מברכות קריאת-שמע של שחרית 3-(5,3).
- 3-משא דבר ה'... ביד מלאכי (תחילת מלאכי).
- 4-מבני מנשה בן יוסף (יהושע יז).
- 5-שם שנוסף ליעקב.
- 6-פרק בתהילים שפסוקיו מסודרים ע"פ סדר הא"ב (חוץ מהאות נ').
- 7-משקה אלכוהולי מתקתק.
- 8-רבי יהודה (ר"ת).
- 9-כי... הדרך לנגדי (פרשת בלק).
- 10-חסימת כלי טיס.
- 11-סיפור (באנגלית).
- 12-הגדרתו של תושב זלצבורג מבחינת נתינותו.
- 13-הגדרתו של תושב סידי מבחינת נתינותו.
- 14-מדען צרפתי, ממציא תהליך הפיסטור 4,4).
- 15-שיש לה מראה וצביון כפרי (לעז).

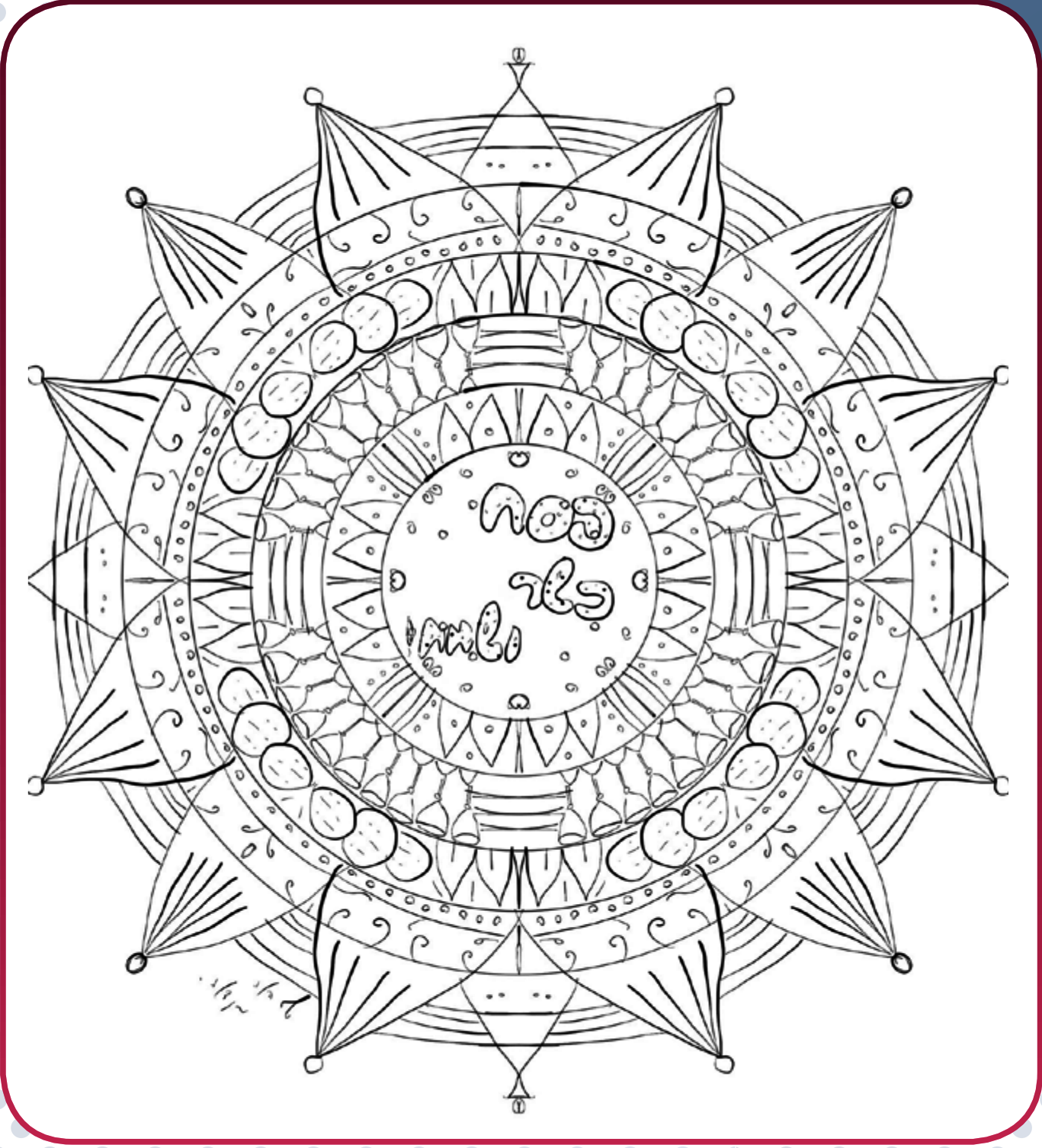
		3			2				1
		6			5				4
		9			8				7
		12			11				10
		15			14				13

פוחת והולך...

כתבו מושג בן 5 אותיות במס' 1, הורידו אות, שנו את סדר האותיות (אסיש צורך) וכתבו מושג בן 4 אותיות במס' 2 ואת האות שהורדתם כתבו במשבצת שממין למס' 1. הורידו שוב אות וכתבו מושג בן 3 אותיות במס' 3 ואת האות שהורדתם הפעם כתבו במשבצת שממאל למס' 3 וכן הלאה. לאחר פתרון נכון נסו להשלים בשני הטורים מימין ומשמאל פסוק או חלק מפסוק בענייני גלות וגאולה מתוך ישעיהו פרק יא.

1-בית-חולים ליד טבריה. 2-מחית תפוחי-אדמה. 3-... פתחה בחכמה (אשת-חיל). 4-מוצר חלבי. 5-שכל, חכמה. 6-קינה, מספד. 7-מצמוץ מהיר בעין אחת. 8-התעורר משנתו. 9-כינוי ליהודי יוצא גרמניה. 10-תיאור דבר בצורה מופרזת. 11-נקב, חור. 12-1024 קילו-בייט, ... בייט. 13-מן המרגלים שנשלחו לתור את הארץ. 14-מאלופי עשו (וישלח). 15-יחידת-אורך (לא בארץ). 16-מן השלושה שניצלו מכבשן האש. 17-מקפיד להישמר. 18-צנום. 19-צאצאי הכבשה בינקותם. 20-בירתה : וילנה. 21-רקטה. 22-נושא הדורש עיון ומחשבה. 23-צמח ממשפחת הקטניות. 24-שתקו ! דומו ! 25-קורוזה. 26-ימה בעבר בצפון הארץ. 27-לקח על-מנת להחזיר. 28-כרך באוסטרליה. 29-מכלי המיטה. 30-מדינה אסיאתית. 31-נחת-רוח, הנאה רוחנית. 32-חורץ דין. 33-מכשיר אלקטרוני לשליחת העתקי מסמכים שונים.

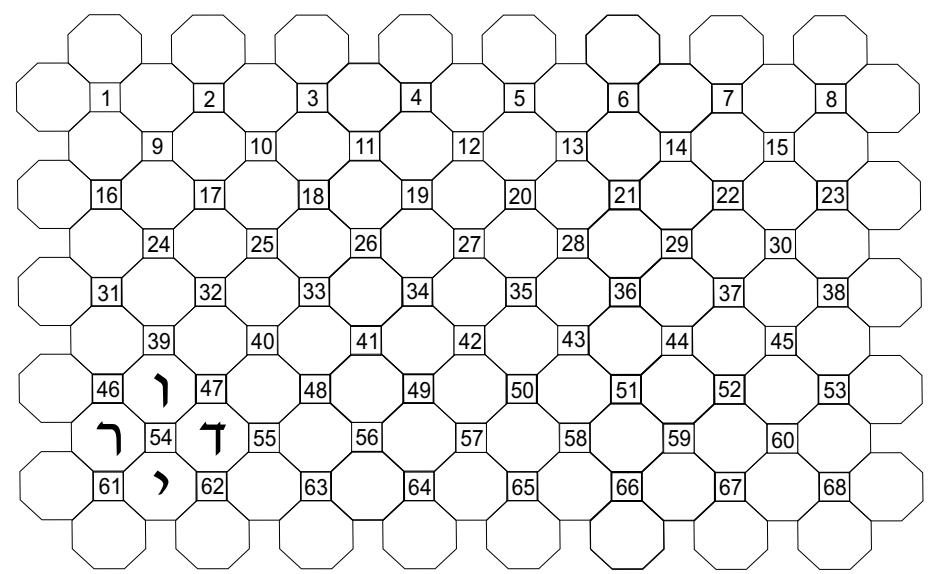
		18			17				16
		21			20				19
		24			23				22
		27			26				25
		30			29				28
		33			32				31

פסיפס

פ ס י פ ס

סביב כל מספר נכתב מושג בן 4 אותיות עם כיוון השעון כשכל המושגים משתלבים זה בזה. עליכם לגלות בעצמכם היכן להתחיל כל מושג ומושג. לעזרתכם צוין מושג אחד בתרשים. אם תפתרו נכון תקבלו מסביב לפסיפס החל מן האות העליונה בצלע הימנית והמשך עם כיוון השעון פסוק מתוך פרק קי"ט שבי"תהילים".

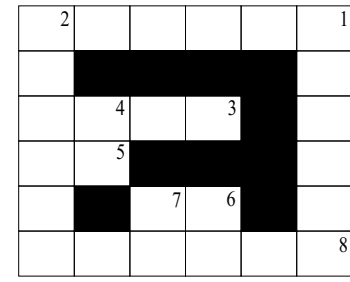

- 1-הסגר. 2-קורה לעיתים קרובות. 3-פורר ע"י עידור או חרישה (אדמה). 4-ממכות מצרים. 5-צמח-תבלין. 6-התקן במצלמה. 7-מילת שאלה. 8-כלי קיבול גדול להשקיית בהמות. 9-מקולל. 10-חנון. 11-כפוף, רכון. 12-קיט, חופשה. 13-משקה חמוץ וחרוף המשמש כתבלין. 14-סוגר (בד"כ את העיניים). 15-האזינו, הקשיבו. 16-סכין כיס מתקפל. 17-מפרש, מסביר. 18-נתרכך, נתמסמס (כ"ח). 19-גילו. 20-גידפו, ניאצו. 21-דומם, חי, מדבר ו... 22-קמו משיבתם. 23-מעריך. 24-מנקז או מעלה נוזלים. 25-נותן פרי. 26-מנביאי תרי-עשר. 27-דמי פדיון-נפש. 28-בהמת-בית. 29-אופנה. 30-שטיח. 31-כלי חפירה. 32-ציונו במירוץ (ר"ת). 33-ללא תמורה. 34-ההפך מן "גבוה". 35-סגור, סתמו. 36-גדר גבוהה וחזקה. 37-ריקוד דרוזי מוכר. 38-מנקר בדבר-מה בחוטמו או במקורו. 39-זוחל, רוחש על הארץ. 40-ענף רך לשתילה בקרקע. 41-אבי שמשון הגיבור. 42-עורג, מתגעגע. 43-תגר. 44-לקיחה, נטילה. 45-חוררו. 46-מלמד דרדקי בתימן. 47-אחד הצבעים. 48-...בחמישה עשר בו (אסתר). 49-הורים. 50-רכרוכי, מדולדל. 51-ילבלב. 52-לקוח בכסף. 53-מחטאי "אשמנו-בגדנו". 54-חורר, תבלול (קטרקט). 55-עינוג (כ"ח). 56-עיר אשורית קדומה, "העיר הגדולה" (כ"ח). 57-מניב תוצאות. 58-סוחף. 59-שיכוד עלבון וכעס. 60-שמרו. 61-סנדוויץ'. 62-הזמן שיהיה. 63-טרי, מלא חיות. 64-שם-משפחה יהודי (בד"כ ממוצא אמריקאי). 65-עשוי מקלעת חוטים. 66-עינה, מנע את צרכי ההכרחיים של הגוף. 67-חיתוך במסור (כ"ח). 68-רוחש, רומש.

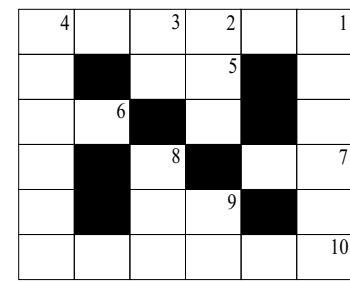
תשבצוני גאולה

תשבצוני גאולה

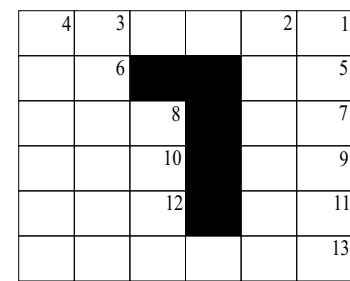
מאוזן: 1-מפתחי חומת י-ם. 3-מאבני החושן. 5-אמתחת. 6-נחשול. 8-עוצמת הקול (לעז).

מאונך: 1-מפתחי חומת י-ם. 2-מיני מתיקה. 4-תבן. 6-חומר שמנוני לשיער. 7-בשבילי.

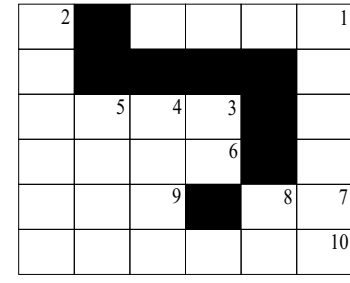
מאוזן: 1-אילן-נוי שמגדלים בארץ ישראל. 5-טבח ראשי. 6-צמד, שניים. 7-לחם שמים. 9-מיניסטר. 10-כרובים, שרפים.

מאונך: 1-אגודות שיבלים (וישב). 2-חומר להשבחת קרקע חקלאית. 3-מדף. 4-מגלגל המזלות. 8-מסימני ליל הסדר. 9-הרם!

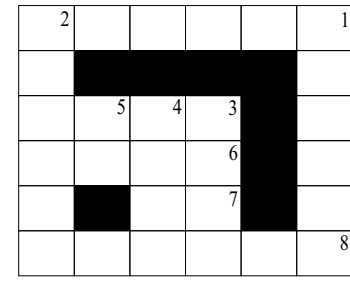
מאוזן: 1-מסכת בש"ס. 5-בשבילי. 6-פס. 7-מטבע באסיה. 8-עקומה בדיאגרמה. 9-נרו יאיר (ר"ת). 10-יופי. 11-אות באיי-בי-סי. 12-שקלו בדבר. 13-ויהי איש אחד מן ה...צופים.

מאונך: 1-בל"ג. 2-אמצע, תווך. 3-אטריות. 4-חומר חריף להשקט כאבים. 8-מנהיגה המיתולוגי של הודו.

מאוזן: 1-מלך מצרים בימי משה. 3-על הרים אלו נחה תיבת נוח. 6-כישלון מתוך רשלנות. 7-נמצא, קיים. 9-בהמה דקה. 10-חפירה, שוחה.

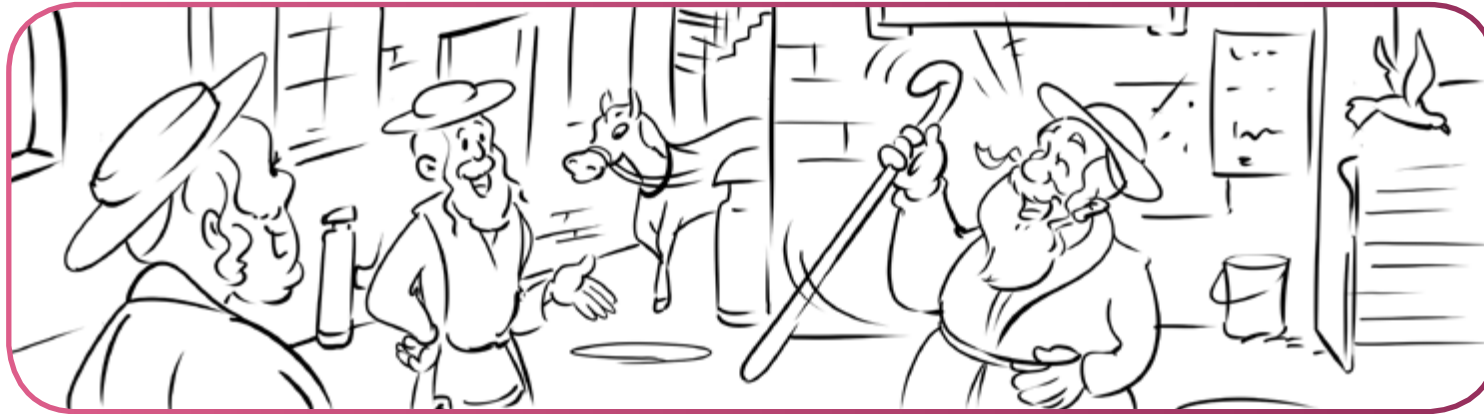
מאונך: 1-אבנים יקרות הנדלות מתוך קונכיית של רכיכות-ים. 2-שם-פרטי-נשי-רוסי. 3-מילת תנאי. 4-שטפו במים. 5-מכ"מ (לעז). 8-הולד בכבשים ובעיזים.

מאוזן: 1-מין נחש ארסי. 3-ספידה, רפידה. 6-לא באופן מלא. 7-מס' צדיקי עולם. 8-למנצח ל...מזמור לדוד.

מאונך: 1-ילקוט מדרשים קדום. 2-עשרה כמוהו היו לאברהם אבינו. 3-סלחו. 4-עוני. 5-אך, בלבד.

וזה סוף הסיפור...

הצלחת להשלים את הסיפור המילולי?
בוא ונבחן את כישורי הציור שלך
השלם את הסיפור כמיטב דמיוןך
*גם קומיקס לבד יכול להשתתף בתחרות

הסיפור של ר' ישעיה רק התחיל.

בוא נראה אותך מסיים אותו יפה ומרגש, כמו שרק אתה יודע.

את הסיפור שלח בפקס למספר 03-5135326

או למייל habaithacham@gmail.com

יש סיפור אחד שיזכה בפרס. מי יודע, אולי זה יהיה אתה?

רב ישעיה היה יהודי חם. כל כך חם, שכל אחד שהיה פוגש בו היה מתמלא שמחה ואור למשך כמה שעות קדימה. היה לו מקל מעץ והוא תמיד היה צוחק ואומר שמי שהכי יצטער כשהוא ילך לעולם האמת זה המקל. הוא קורא למקל יענקל, על שם חברו הטוב שנהרג בתחילת המלחמה שחירבה את אירופה, ואומר שהמקל הוא החברותא הכי טובה שיש. אבל האמת היא שכל שכונת בתי אונגרין בירושלים תצטער אחרי 120 של דוד ישעיה (כך קראו לו כולם) וגם דוד מוכר הדגים מהשוק, שלמרות שתמיד הריח ריח של דגים ר' ישעיה היה נותן לו חיבוק חזק כזה והם היו צוחקים ביחד. גם מרדכי גבאי בית הכנסת יצטער כל כך. טוב, זה בגלל שיש להם איזה סוד שהם מסתירים, משהו חזק שמחבר ביניהם.

הכל התחיל

איסורי חמץ

1. אכילה
2. הנאה
3. בל יראה
4. בל ימצא

איסורי חמץ

1. אכילה
2. הנאה
3. בל יראה
4. בל ימצא

מה נשתנה הלילה הזה?

1. הלילה הזה כולו מצה
2. הלילה הזה כולו מרור
3. הלילה הזה אנו מטבילין 2 פעמים
4. הלילה הזה כולנו מסובין

איסורי חמץ

1. אכילה
2. הנאה
3. בל יראה
4. בל ימצא

איסורי חמץ

1. אכילה
2. הנאה
3. בל יראה
4. בל ימצא

מה נשתנה הלילה הזה?

1. הלילה הזה כולו מצה
2. הלילה הזה כולו מרור
3. הלילה הזה אנו מטבילין 2 פעמים
4. הלילה הזה כולנו מסובין

פיוטי ליל הסדר

1. מה נשתנה
2. חד גדיא
3. אחד מי יודע
4. דיינו

פיוטי ליל הסדר

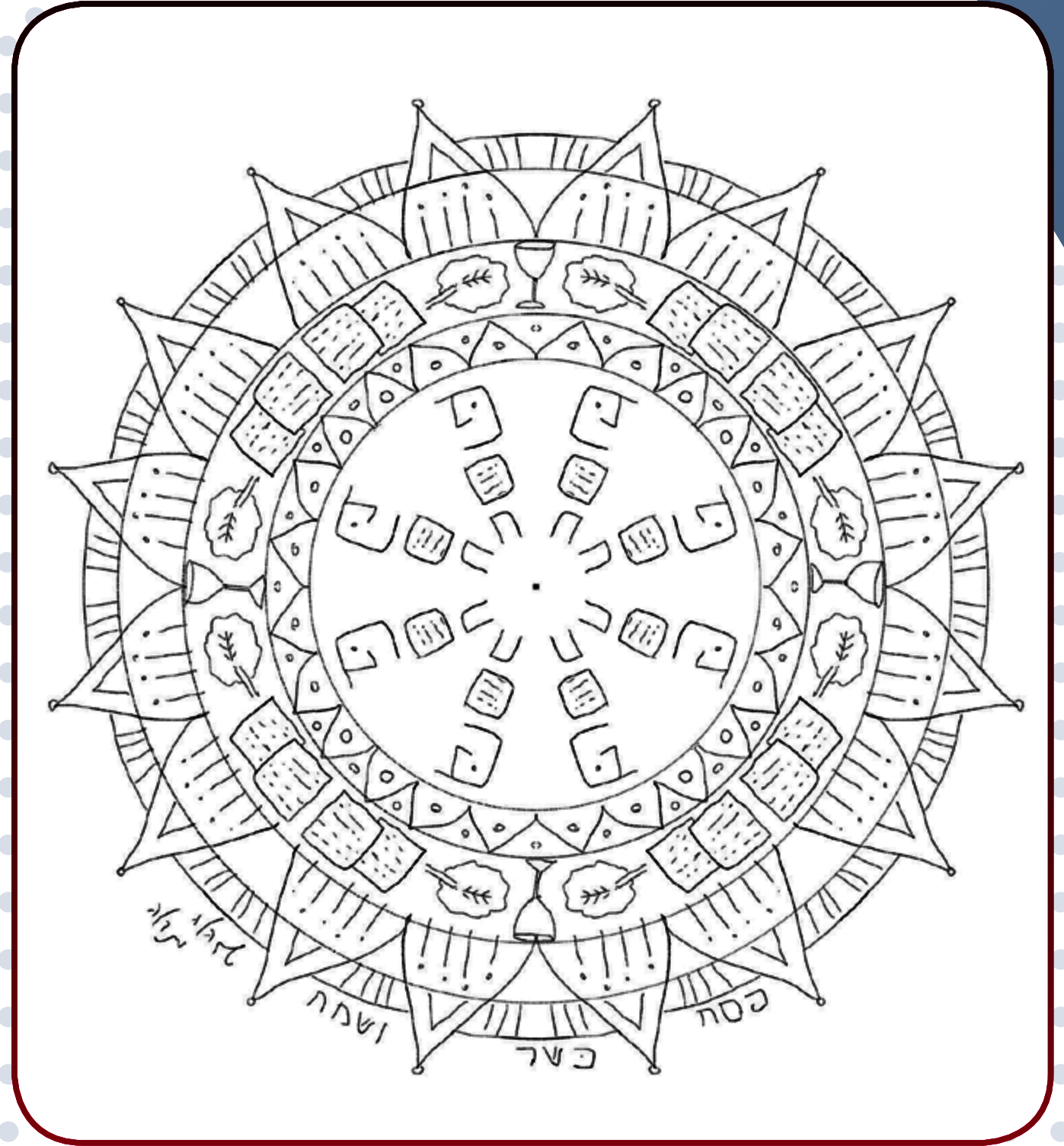

1. מה נשתנה
2. חד גדיא
3. אחד מי יודע
4. דיינו

שמות החג

1. חג המצות
2. חג האביב
3. חג הפסח
4. חג החירות

בזכות ארבעה דברים
נגאלו ישראל ממצרים

- 1. שלא שינו את שמם
- 2. לא שינו את לשונם
- 3. לא אמרו לשון הרע
- 4. לא נמצא בהן אחד פרוץ בערוה

בזכות ארבעה דברים
נגאלו ישראל ממצרים

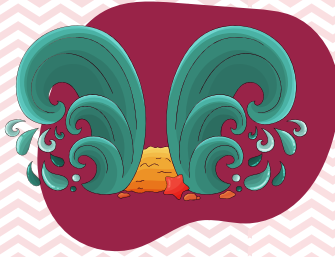
- 1. שלא שינו את שמם
- 2. לא שינו את לשונם
- 3. לא אמרו לשון הרע
- 4. לא נמצא בהן אחד פרוץ בערוה

שמות החג

- 1. חג המצות
- 2. חג האביב
- 3. חג הפסח
- 4. חג החירות

בזכות ארבעה דברים
נגאלו ישראל ממצרים

- 1. שלא שינו את שמם
- 2. לא שינו את לשונם
- 3. לא אמרו לשון הרע
- 4. לא נמצא בהן אחד פרוץ בערוה

בזכות ארבעה דברים
נגאלו ישראל ממצרים

- 1. שלא שינו את שמם
- 2. לא שינו את לשונם
- 3. לא אמרו לשון הרע
- 4. לא נמצא בהן אחד פרוץ בערוה

שמות החג

- 1. חג המצות
- 2. חג האביב
- 3. חג הפסח
- 4. חג החירות

פיוטי ליל הסדר

- 1. מה נשתנה
- 2. חד גדיא
- 3. אחד מי יודע
- 4. דיינו

פיוטי ליל הסדר

- 1. מה נשתנה
- 2. חד גדיא
- 3. אחד מי יודע
- 4. דיינו

שמות החג

- 1. חג המצות
- 2. חג האביב
- 3. חג הפסח
- 4. חג החירות

ביעור חמץ, כיצד?

1. שורפו
2. פוררו
3. זורה לרוח
4. זורקו לים

ביעור חמץ, כיצד?

1. שורפו
2. פוררו
3. זורה לרוח
4. זורקו לים

קערת הסדר

1. כרפס
2. זרוע
3. מרור
4. חרוסת

ביעור חמץ, כיצד?

1. שורפו
2. פוררו
3. זורה לרוח
4. זורקו לים

ביעור חמץ, כיצד?

1. שורפו
2. פוררו
3. זורה לרוח
4. זורקו לים

קערת הסדר

1. כרפס
2. זרוע
3. מרור
4. חרוסת

מה נשתנה הלילה הזה?

1. הלילה הזה כולו מצה
2. הלילה הזה כולו מרור
3. הלילה הזה אנו מטבילין
- 2 פעמים
4. הלילה הזה כולנו מסובין

מה נשתנה הלילה הזה?

1. הלילה הזה כולו מצה
2. הלילה הזה כולו מרור
3. הלילה הזה אנו מטבילין
- 2 פעמים
4. הלילה הזה כולנו מסובין

קערת הסדר

1. כרפס
2. זרוע
3. מרור
4. חרוסת

קערת הסדר

1. כרפס
2. זרוע
3. מרור
4. **חרוסת**

שהיו מסובים בבני ברק

1. ר' אליעזר
2. **ר' יהושע**
3. רבי אלעזר בן עזריה
4. ר' טרפון

שהיו מסובים בבני ברק

1. **ר' אליעזר**
2. ר' יהושע
3. רבי אלעזר בן עזריה
4. ר' טרפון

כנגד ארבעה בנים...

1. **מה העדות והחוקים והמשפטים**
2. מה זאת
3. מה העבודה הזאת לכם
4. את פתח לו

שהיו מסובים בבני ברק

1. ר' אליעזר
2. ר' יהושע
3. רבי אלעזר בן עזריה
4. **ר' טרפון**

שהיו מסובים בבני ברק

1. ר' אליעזר
2. ר' יהושע
3. **רבי אלעזר בן עזריה**
4. ר' טרפון

כנגד ארבעה בנים...

1. מה העדות והחוקים והמשפטים
2. מה זאת
3. מה העבודה הזאת לכם
4. **את פתח לו**

כנגד ארבעה בנים...

1. מה העדות והחוקים והמשפטים
2. מה זאת
3. **מה העבודה הזאת לכם**
4. את פתח לו

כנגד ארבעה בנים...

1. מה העדות והחוקים והמשפטים
2. **מה זאת**
3. מה העבודה הזאת לכם
4. את פתח לו

לגזירה

 <p>3</p> <p>של מי יום ההילולא בל"ג בעומר?</p> <p>איזו מנילה קוראים בפסח?</p> <p>ידוע? שלוש עשר מי</p>	 <p>4</p> <p>לאיזה צד יש להסב בליל הסדר?</p> <p>איזו מנילה קוראים בפסח?</p>
 <p>5</p> <p>מה מתחילים לעשות במוצאי יום טוב?</p> <p>המטעמים? הארבעה עשרה? הארבעה עשרה? הארבעה עשרה?</p>	 <p>6</p> <p>מי צריך להיות בתענית בערב פסח?</p> <p>המטעמים? הארבעה עשרה? הארבעה עשרה? הארבעה עשרה?</p>

תשובות "אפשר לחשוב" עמוד 62

1. הכדור מלוכלך בשוקולד. הילד שיושב על הספה גם מלוכלך בשוקולד. שמו רשום על הכיפה
2. 11
3. הוא עדיין עם המסכה והכפפה, משמע שכרגע נכנס מבחון. לפי לוח המשימות שעל הקיר הוא חזר מקניות ושמו דוד
4. מכיון שאמא ישנה. יודעים זאת לפי הפתק שעל המקרר
5. מכיון שצריך לשטוף את המוצרים היטב בגלל הקורונה
6. הילד הגדול שעל הספה - מכיון שהוא מספר סיפור לאחיו הקטן
7. בכיסו
8. ברוך, מכיון שתפקידו לנקות ולמיין ספרים
9. כי כרגע הוא בבידוד כיון שלקח את דוד ישראל שחזר מחו"ל. רשום על המקרר
10. לפי ההזמנה המונחת על הרצפה עם התאריך ט"ז אדר שהיה אז, מותר שישתתפו רק 100 איש

האגף לחינוך חרדי מגיש לכם חוברת למידה
ומאחל הרבה בריאות ופסח כשר ושמח

הפקה: תרבותא, גולדי גלהר
ניהול פרויקט: ריקי ליבוביץ
עריכה ראשית: אפרת פינקל
עיצוב גרפי: סטודיו אתי בן שם
עדינה בוגץ, לאה ברבר, ריקי וינברג, מנוחה בלאק
איורים: דבורה בנדיקט, מענדי ירוסלבסקי, בתיה יונה

©

כל הזכויות שמורות אין לצלם להעתיק או להשתמש
בתכנים ללא אישור מהמו"ל.

**שווה לחיות
בירושלים**

www.jerusalem.muni.il |

מינהל חינוך
אגף חינוך חרדי